

(*)Facultade de Ciencias da Educación

(*)Presentación da Facultade

(*)

A Facultade de Educación é a escola de escolas: unha institución pública ao servizo de todas as persoas interesadas na mellora continua da educación e dos servizos sociais. Trátase dun centro universitario que se asenta sobre a historia dos centros de formación de mestres/as, educadores/as sociais e traballadores/as sociais, pero tamén sobre a historia do ensino e dos servizos sociais.

É unha facultade, polo tanto, que tenta incorporar todos os medios técnicos posibles, pero sen renunciar a un pasado que se constrúe sobre o esforzo colectivo dos profesionais e da cidadanía.

Os cambios respecto ao presente son considerables. Pero hai algo que unha facultade de educación debe contribuír a que se manteña: o espírito solidario dos veciños/as e a percepción da escola como propia, como asunto da comunidade.

Agardo que as persoas que elixen esta facultade para realizar os seus estudos teñan esa mentalidade de pertenza a un grupo que constrúe o futuro colectivo da educación e dos servizos sociais.

A oferta educativa para o próximo curso no Centro é:

Catro títulos de Grao:

- GRADO EN EDUCACIÓN INFANTIL
- GRADO EN EDUCACIÓN PRIMARIA
- GRADO EN EDUCACIÓN SOCIAL
- GRAO EN TRABALLO SOCIAL

Catro títulos de Máster:

- Master en Dificultades de Aprendizaxe e procesos cognitivos
- Master en Intervención Multidisciplinar na Diversidade en Contextos Educativos
- Master en Investigación Psicosocioeducativa con Adolescentes en Contextos Escolares
- Master en Profesorado de Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino dos Idiomas (especialidades de Orientación, Xeografía, Historia, Humanidades, Matemáticas e Tecnoloxía) Por outra banda, durante os últimos anos, a Facultade de Empresariais e Turismo, potenciou, de forma considerable a participación dos estudiantes en programas de movilidade.

Para obter máis información visita a nosa páxina web

<http://webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>

(*)Equipo Decanal

(*)

O Equipo Decanal está composta polos seguintes membros:

Decana:

Dª María del Mar García Señorán

Vicedecanos/as:

D. Ramón Ángel Fernández Sobrino

Dª María del Carmen Ricoy

D. Xosé Manuel Cid Fernández

D.ª María del Pino Díaz Pereira

Secretario:

D. Antonio González Fernández

(*)Localización

(*)

LOCALIZACIÓN DA FACULTADE.**Dirección postal:**

Facultade de Ciencias da Educación

R/. Doctor Temes, s/n 32004 Ourense

A Facultade de Ciencias da Educación atópase no denominado Edificio Facultades ou Edificio de Ferro, contando ademais con outros espazos docentes situados nos pavillóns 1 e 2.

Directorio telefónico:

Conserxería: 988 387 101

Secretaría alumnado Graos : 988-387-168, 98- 387-194, 988-36-890

Secretaría alumnado Mestrados: 988 368 893

Decanato: 988-387-159

Correo electrónico:

Secretaría alumnado: secexb@uvigo.es

Secretaría Decanato: sdexbo@uvigo.es

(*)Máster Universitario en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos**Subjects****Year 1st**

Code	Name	Quadmester	Total Cr.
O05M053V01101	Learning Difficulties and Intervention Based on Coding Processes	1st	3
O05M053V01102	Learning Difficulties and Intervention Based on Attention and Planning Processes	1st	3
O05M053V01103	Learning Difficulties in the Reading Process	1st	3

O05M053V01104	Learning Difficulties and Cognitive Strategies	1st	3
O05M053V01105	Measurement Techniques of Reading Processes	1st	3
O05M053V01106	Motricity and Difficulties in Learning at School	1st	3
O05M053V01107	Regulatory Function of Language, Cognitive Processes and Learning Difficulties	1st	3
O05M053V01108	Initiation to Research in Educational Psychology	1st	3
O05M053V01109	Research Methods and Designs in Educational Psychology	1st	3
O05M053V01110	Using ICTs to Search, Manage and Code information	1st	3
O05M053V01201	Learning Difficulties in Writing and Calculating	2nd	3
O05M053V01202	Motivational Processes and Learning Difficulties	2nd	3
O05M053V01203	Learning Difficulties, CI and Instrumental Enrichment	2nd	3
O05M053V01204	Self-Regulation and Learning Difficulties	2nd	3
O05M053V01205	Quantitative Research Techniques and Data Analysis	2nd	3
O05M053V01206	Qualitative Research Techniques and Data Analysis	2nd	3
O05M053V01207	Final Year Dissertation	2nd	12

IDENTIFYING DATA**Dificultades de Aprendizaxe e Intervención Baseada nos Procesos de Codificación**

Subject	Dificultades de Aprendizaxe e Intervención Baseada nos Procesos de Codificación			
Code	O05M053V01101			
Study programme	Máster Universitario en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	3	Mandatory	1	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department				
Coordinator	García Señorán, María del Mar			
Lecturers	Deaño Deaño, Manuel García García, Emilio García Señorán, María del Mar			
E-mail	mseñoran@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/masteraprendizaje/			
General description	<p>Esta materia forma parte do módulo de Formación en procesos cognitivos e dificultades da aprendizaxe. Considera o interese crecente que pola conduta, a cognición, a aprendizaxe, a memoria, a percepción, o pensamento, a linguaxe, a emoción e a conciencia teñen as neurociencias. A súa fusión coa bioloxía celular e molecular, coa conduta e a mente e a ciencia do encéfalo. A acción do encéfalo subxace a toda conduta, tal como comer, andar, nadar, pensar, ler ou crear unha obra de arte. En definitiva, as funcións da mente. Os trastornos do comportamento que caracterizan á enfermidade mental podería entenderse como alteracións da función cerebral.</p> <p>Neste contexto analízanse relacións cerebro-mente-conduta e os diversos modelos explicativos (Wernicke-Lincke, Wernicke-Geschwind, Luria, Mesulam, Damasio) das funcións mentais que posibilitan e dos efectos do dano sobre elas.</p> <p>Céntrase a materia na análise dos modelos dos procesos cognitivos de codificación; a súa relación co logro escolar; deseño, aplicación de programas de intervención e avaliación da súa eficacia para a mellora nos dominios da aprendizaxe, así como dos procesos cognitivos subxacentes e daqueles outros que regulan a súa actuación.</p>			

Competencias

Code

A1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.
A2	Que os estudantes saibam aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos más amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
A3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrentar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
A4	Que os estudantes saibam comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
A5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudiando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
B1	Comprender a aplicabilidade do coñecemento empírico para a investigación nas dificultades de aprendizaxe
B2	Analizar e sintetizar estudos experimentais que permitan avaliar dende unha perspectiva científica e aplicada o coñecemento no ámbito das dificultades de aprendizaxe.
B3	Habilidades para a transmisión do coñecemento científico e de conclusións, tanto á comunidade científica como á sociedade en xeral
B4	Xestionar mediante grupos altamente especializados a información e a comunicación con fins de investigación e difusión.
B5	Promover a investigación e desenvolver instrumentos e procedementos que sexan sensibles ao recoñecemento das diferenzas entre mulleres e homes, procedencia e funcionalidade, ao tempo que potencien o enriquecemento humano dos equipos e das persoas sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos, incluíndo os valores democráticos da sociedade europea actual, o fomento da cultura da paz e a protección ambiental.
C1	Comprender a natureza cognitiva e neurolóxica dos procesos cognitivos de Planificación, Atención e Codificación e a súa relación coas dificultades de aprendizaxe

C2	Avaliar as condicións experimentais de investigación nos procesos cognitivos
C3	Deseñar e avaliar a eficacia de programas de intervención en alumnos e alumnas con dificultade de aprendizaxe (DA)
C4	Transmitir o coñecemento derivado da investigación dentro do grupo de xeito que permita xerar novas aplicacións e resolver problemas orixinados polas DA
C5	Elaborar documentos científicos e informes para a difusión dos traballos realizados polos alumnos e alumnas tanto a nivel académico, como divulgativo e segundo os formatos esixidos en cada contexto
C6	Traballar en grupos a elaboración de documentos para a súa difusión científica e divulgativa, reunindo nunha síntese de coñecementos a achega de cada estudiante, así como un avance de conxunto para posteriores estudios
D1	Transmitir con eficacia o coñecemento obtido, de forma oral e escrita, utilizando os recursos persoais e apoíándose nas tecnoloxías da información e a comunicación
D2	Deseñar proxectos de forma autónoma
D3	Traballar en grupo e desenvolver actitudes de participación e colaboración.
D4	Propoñer iniciativas e adaptarse a situacións diversas con flexibilidade
D5	Xerar propostas innovadoras e competitivas na investigación
D6	Actuar con coherencia, responsabilidade e rigor, mantendo un compromiso ético

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject

Training and Learning Results

Comprender a natureza cognitiva e neurolóxica dos procesos de codificación e a súa relación coas dificultades de aprendizaxe	A1	C1			
Coñecer as distintas condicións experimentais da investigación nos procesos de codificación	A1 A2	C2			
Deseñar programas educativos baseados nos procesos de codificación e aplicalos de acordo ás condicións experimentais establecidas	A2	B1 B5	C3	D2 D3 D4 D5 D6	
Sintetizar nun documento os principais resultados obtidos na aplicación dos programas de codificación	A3	B2 C5	C4	D1	
Sintetizar nun documento os principais resultados obtidos na aplicación conforme ás condicións do deseño, valorando a súa aportación ao coñecemento actual	A3 A4	B2 B3	C4 C5	D1	
Avaliar os resultados dos programas aplicados nas diferentes situacións e valorar o logro académico en función do coñecemento actual	A3		C2 C3	D2	
Difundir os coñecementos e resultados das investigacións aos restantes investigadores, mediante a participación en congresos e eventos científicos	A5	B4	C4 C5	D6 C6	

Contidos

Topic

Neuropsicoloxía e educación. Cerebro, mente e cultura	Modularidad dos procesos cognitivos O cerebro que fala. Trastornos. Afasias O cerebro que le. Trastornos. Alexias O cerebro que escribe. Trastornos. Agrafias
Codificación da información: Representación, Operacións e Tipos	Memoria de Traballo e MLP. Niveis e contido da información. Tipo Simultáneo e Sucesivo
Codificación da información: Avaliación	Medidas do procesamiento simultáneo e sucesivo. Relacións co logro académico
Codificación da información: Intervención	Sistemas PREPs de intervención en procesos cognitivos de codificación

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	3	0	3
Seminario	5	0	5
Seminario	7	0	7
Traballo tutelado	7	0	7
Informe de prácticas	0	53	53

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.

Seminario	Entrevistas que o estudiante mantiene con el profesorado para asesoramiento/desarrollo de actividades de la materia y del proceso de aprendizaje
Trabajo tutelado	Desarrollo de ejercicios o proyectos en el aula bajo las directrices y supervisión del docente. Puede estar vinculado con actividades autónomas del estudiante.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Trabajo tutelado	Directrices para el desarrollo de los trabajos de aula y resolución de dudas
Seminario	Orientación sobre contenidos y actividades, resolución de dudas en el proceso de aprendizaje y asesoramiento en el desarrollo de los trabajos de la materia
Tests	Description
Informe de prácticas	Orientación sobre la planificación, elaboración y presentación de los trabajos relacionados con los contenidos /o procedimientos del módulo correspondiente

Avaluación

	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Seminario	Valoración de la participación activa del estudiante en la discusión de documentos científicos, casos o otras actividades propuestas en el aula	20	A1	B2	C1	D2
			A2		C4	D3
			A3			D4
			A4			
Trabajo tutelado	Evaluación de los ejercicios o proyectos realizados en el aula y/o las actividades autónomas del estudiante	40	A1	B1	C1	D1
			A2	B2	C2	D2
			A3		C3	D3
Informe de prácticas	40	A2	B2	C2	D1	
		A3	B3	C3	D2	
		A4	B4	C4	D3	
	Elaboración y presentación escrita e oral de informes, por parte de los estudiantes, relacionados con los contenidos y/o procedimientos del módulo correspondiente y derivados del trabajo autónomo		A5	B5	C5	D4
				C6	D5	
					D6	

Other comments on the Evaluation

Para superar la materia será necesario que los estudiantes obtengan en cada prueba o actividad objeto de evaluación como mínimo el 50% de la calificación en ese apartado.

O alumnado que no entregue en plazo los trabajos requeridos para la evaluación continua o no supere alguna de las actividades podrá presentarse a una prueba de evaluación, que se celebrará en el período oficial establecido, acorde al programa de la materia.

Habrá una segunda convocatoria en julio en la que se evaluarán las competencias no adquiridas por el estudiante durante el curso académico.

Así como las fechas oficiales de las pruebas de evaluación pueden consultarse en la web del Máster y en el Espacio Común Alumnado del Máster en Dificultades de Aprendizaje y Procesos Cognitivos: <http://faitic.uvigo.es/>

Bibliografía. Fuentes de información

Basic Bibliography

Bear, M., Connors B. y Paradiso, M., **Neurociencia**, 3ª ed., Lippincott Williams & Wilkins, 2008

Das, J.P., Naglieri, J. A. y Kirby, J. R., **Codification of information. In Assessment of Cognitive Process: The PASS theory of intelligence (pp.56-79)**, Allin and Bacon, 1994

Deaño, M., **Programa de Recuperación y Enriquecimiento PASS-Matemático (PREP-M). Un programa cognitivo para alumnos con necesidades educativas**, 2006

Silva, M.L. y Deaño, M., **Implante coclear y mejora del procesamiento sucesivo en deficientes auditivos.**, 2007

Silva, M. L. y Deaño, M., **Procesamiento cognitivo en estudiantes con y sin deficiencia auditiva.**, 2008

Smith, E. E. y Kosslyn, S. M., **Procesos cognitivos: modelos y bases neurales.**, Prentice-Hall, 2008

Complementary Bibliography

Recomendaciones

IDENTIFYING DATA**Dificultades de Aprendizaxe e Intervención Baseada nos Procesos de Atención e Planificación**

Subject	Dificultades de Aprendizaxe e Intervención Baseada nos Procesos de Atención e Planificación			
Code	O05M053V01102			
Study programme	Máster Universitario en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos			
Descriptors	ECTS Credits 3	Choose Mandatory	Year 1	Quadmester 1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department				
Coordinator	García Señorán, María del Mar			
Lecturers	Deaño Deaño, Manuel García Señorán, María del Mar			
E-mail	mseñoran@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/masteraprendizaje/			
General description	<p>Esta materia forma parte do módulo de Formación en procesos cognitivos e dificultades da aprendizaxe. Considera o interese crecente que pola conduta, a cognición, a aprendizaxe, a memoria, a percepción, o pensamento, a linguaxe, a emoción e a conciencia teñen as neurociencias. A súa fusión coa bioloxía celular e molecular, coa conduta e a mente e a ciencia do encéfalo. A acción do encéfalo subxace a toda conduta, tal como comer, andar, nadar, pensar, ler ou crear unha obra de arte. En definitiva, as funcións da mente. Os trastornos do comportamento que caracterizan á enfermidade mental podería entenderse como alteracións da función cerebral.</p> <p>Neste contexto analízanse relacións cerebro-mente-conduta e os diversos modelos explicativos das funcións mentais que posibilitan e dos efectos do dano sobre elas.</p> <p>Céntrase esta materia na análise dos modelos dos procesos cognitivos de atención e planificación; a súa relación co logro escolar; deseño, aplicación de programas de intervención e avaliación da súa eficacia para a mellora nos dominios da aprendizaxe, así como dos procesos cognitivos subxacentes.</p>			

Competencias

Code

A1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.
A2	Que os estudiantes saibam aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos más amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
A3	Que os estudiantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrentar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
A4	Que os estudiantes saibam comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
A5	Que os estudiantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudiando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
B1	Comprender a aplicabilidade do coñecemento empírico para a investigación nas dificultades de aprendizaxe
B2	Analizar e sintetizar estudos experimentais que permitan avaliar dende unha perspectiva científica e aplicada o coñecemento no ámbito das dificultades de aprendizaxe.
B3	Habilidades para a transmisión do coñecemento científico e de conclusións, tanto á comunidade científica como á sociedade en xeral
B4	Xestionar mediante grupos altamente especializados a información e a comunicación con fins de investigación e difusión.
B5	Promover a investigación e desenvolver instrumentos e procedementos que sexan sensibles ao recoñecemento das diferenzas entre mulleres e homes, procedencia e funcionalidade, ao tempo que potencien o enriquecemento humano dos equipos e das persoas sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos, incluíndo os valores democráticos da sociedade europea actual, o fomento da cultura da paz e a protección ambiental.
C1	Comprender a natureza cognitiva e neurolóxica dos procesos cognitivos de Planificación, Atención e Codificación e a súa relación coas dificultades de aprendizaxe
C2	Avaliar as condicións experimentais de investigación nos procesos cognitivos
C3	Deseñar e avaliar a eficacia de programas de intervención en alumnos e alumnas con dificultade de aprendizaxe (DA)

C4	Transmitir o coñecemento derivado da investigación dentro do grupo de xeito que permita xerar novas aplicacións e resolver problemas orixinados polas DA
C5	Elaborar documentos científicos e informes para a difusión dos traballos realizados polos alumnos e alumnas tanto a nivel académico, como divulgativo e segundo os formatos esixidos en cada contexto
C6	Traballar en grupos a elaboración de documentos para a súa difusión científica e divulgativa, reunindo nunha síntese de coñecementos a achega de cada estudiante, así como un avance de conxunto para posteriores estudios
D1	Transmitir con eficacia o coñecemento obtido, de forma oral e escrita, utilizando os recursos persoais e apoíándose nas tecnoloxías da información e a comunicación
D2	Deseñar proxectos de forma autónoma
D3	Traballar en grupo e desenvolver actitudes de participación e colaboración.
D4	Propoñer iniciativas e adaptarse a situacóns diversas con flexibilidade
D5	Xerar propostas innovadoras e competitivas na investigación
D6	Actuar con coherencia, responsabilidade e rigor, mantendo un compromiso ético

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject	Training and Learning Results				
Coñecer as distintas condicións experimentais da investigación nos procesos cognitivos de atención e planificación	A1	C2			
	A2				
Comprender a natureza cognitiva e neurolóxica dos procesos de atención e planificación e as súas relacóns coas dificultades de aprendizaxe	A1	C1			
Deseñar programas de intervención en atención e planificación e aplicalos conforme ás condicións experimentais establecidas	A2	B1	C3	D2	
		B5		D3	
				D4	
				D5	
				D6	
Sintetizar nun documento os principais resultados obtidos na aplicación dos programas, conforme ás condicións do deseño e valorando a súa achega ao coñecemento actual	A3	B2	C4	D1	
			C5		
Avaliar os resultados dos programas de intervención en atención e planificación	A3	C2	D2		
		C3			
Difundir aos seus colegas, mediante comunicacóns en congresos, os principais resultados das súas investigacións ou reflexóns	A4	B3	C4	D1	
	A5	B4	C5	D3	
			C6	D6	
Aplicar os resultados obtidos a situacións de dificultades nos procesos de atención e planificación	A5	C2	D4		
		C4	D6		

Contidos

Topic	
Proceso de Atención e Planificación	Conceptualización e modelos Atención, aprendizaxe e rendemento académico Planificación, aprendizaxe e rendemento académico
Neuropsicoloxía da atención e planificación. Cerebro, mente e cultura.	Modularidad dos procesos cognitivos O cerebro que fala. Trastornos. Afasias O cerebro que le. Trastornos. Alexias O cerebro que escribe. Trastornos. Agrafias
Avaliacón dos procesos de Atención e Planificación	Valoración e medición do proceso de atención e o seu correlato co logro escolar Valoración e medición do proceso de planificación e o seu correlato co logro escolar
Intervención nos procesos de Atención e Planificación	Revisión e análise das intervencións más actuais nos procesos de Atención e Planificación Deseño de investigacións no ámbito dos procesos de Atención e Planificación

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección magistral	3	0	3
Seminario	5	0	5
Seminario	7	0	7
Traballo tutelado	7	0	7
Informe de prácticas	0	53	53

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente	
	Description
Lección magistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Seminario	Entrevistas que o estudiante mantén co profesorado para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe
Traballo tutelado	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudiante.

Atención personalizada	
Methodologies	Description
Traballo tutelado	Directrices para o desenvolvemento dos traballos de aula e resolución de dúbidas
Seminario	Orientación sobre contidos e actividades, resolución de dúbidas no proceso de aprendizaxe e asesoramento no desenvolvemento dos traballos da materia
Tests	Description
Informe de prácticas	Orientación sobre a planificación, elaboración e presentación dos traballos relacionados cos contidos ou procedementos do módulo correspondente

Avaluación		Description	Qualification	Training and Learning Results			
Seminario	Valoración da participación activa do estudiante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20	A1 A2 A3 A4	B2	C1	D2	D3 D5
Traballo tutelado	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudiante	40	A1 A2 A3	B1 B2 C3	C1	D1 D2 D3	
Informe de prácticas	Elaboración e presentación escrita e oral de informes, por parte dos estudiantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente e derivados do traballo autónomo	40	A2 A3 A4 A5	B2 B3 B4 B5	C2 C4 C5 C6	D1 D2 D3 D4 D5 D6	

Other comments on the Evaluation

Para superar a materia será necesario que os estudiantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado

O alumnado que non entregue en prazo os traballos requeridos para a avaliación continua ou non supere algunha das actividades poderá presentarse a unha proba de avaliación, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudiante durante o curso académico.

As datas oficiais das probas de avaliación poden consultarse na web do Máster e no Espazo Común Alumnado do Máster en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos: <http://faitic.uvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información	
Basic Bibliography	
Álvarez, L., González-Castro, P., Soler, E., González-Pienda, J.A. y Núñez, J.C. (Coord.), Aprender a atender (un enfoque aplicado) , CEPE, 2004	
Das, J.P., Kar, B.C., y Parrila, R.K., Planificación cognitiva : bases psicológicas de la conducta inteligente. , Paidós, 1998	
Deaño, M., D.N. : CAS (Das-Naglieri : sistema de evaluacion cognitiva): Adaptacion española , Gersam, 2005	
García-Señorán, M.M, González, S.G. y Ramalho, J., PIHA (Programa de intervención en las habilidades atencionales). En M. Deaño (Ed.), La función de apoyo educativo inclusivo para afrontar las dificultades en el aprendizaje (pp. 59-74). , Asociación Española de Educación Especial., 2007	

Naglieri, J.A. y Das, J.P., **Planning, Attention, Simultaneous, Successive Theory: A Revision of the Concept of Intelligence.** En D.P. Flanagan y P.L. Harrison (Ed.), **Contemporary Intellectual Assessment. Theories, Tests and Issue**, Guildord Publications., 2005

Smith, E. E. y Kosslyn, S.M., **Procesos cognitivos: modelos y bases neurales.**, Prentice-Hall, 2008

Complementary Bibliography

Recomendaciones

IDENTIFYING DATA**Dificultades de Aprendizaxe no Proceso Lector**

Subject	Dificultades de Aprendizaxe no Proceso Lector			
Code	O05M053V01103			
Study programme	Máster Universitario en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	3	Mandatory	1	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department				
Coordinator	Tellado González, Fernando			
Lecturers	Fernández Cueli, Marisol González Castro, María Paloma Tellado González, Fernando			
E-mail	ftellado@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/masteraprendizaje/			
General description	Na materia de dificultades de aprendizaxe no proceso lector trataremos sobre o funcionamento dos diferentes procesos psiconeurolóxicos que subyacen á lectura e poden explicar o acto lector e as súas dificultades. Así mesmo trataremos aspectos da avaliación e a intervención coa finalidade solucionar as posibles dificultades lectoras de nenos e nenas no contexto escolar			

Competencias

Code

- A1 Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.
- A2 Que os estudiantes saibam aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos más amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
- A3 Que os estudiantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrentar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
- A4 Que os estudiantes saibam comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
- A5 Que os estudiantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
- B1 Comprender a aplicabilidade do coñecemento empírico para a investigación nas dificultades de aprendizaxe
- B2 Analizar e sintetizar estudos experimentais que permitan avaliar dende unha perspectiva científica e aplicada o coñecemento no ámbito das dificultades de aprendizaxe.
- B3 Habilidades para a transmisión do coñecemento científico e de conclusións, tanto á comunidade científica como á sociedade en xeral
- B4 Xestionar mediante grupos altamente especializados a información e a comunicación con fins de investigación e difusión.
- B5 Promover a investigación e desenvolver instrumentos e procedimentos que sexan sensibles ao recoñecemento das diferenzas entre mulleres e homes, procedencia e funcionalidade, ao tempo que potencien o enriquecemento humano dos equipos e das persoas sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos, incluíndo os valores democráticos da sociedade europea actual, o fomento da cultura da paz e a protección ambiental.
- C1 Comprender a natureza cognitiva e neurolóxica dos procesos cognitivos de Planificación, Atención e Codificación e a súa relación coas dificultades de aprendizaxe
- C2 Avaliar as condicións experimentais de investigación nos procesos cognitivos
- C3 Deseñar e avaliar a eficacia de programas de intervención en alumnos e alumnas con dificultade de aprendizaxe (DA)
- C4 Transmitir o coñecemento derivado da investigación dentro do grupo de xeito que permita xerar novas aplicacións e resolver problemas orixinados polas DA
- C5 Elaborar documentos científicos e informes para a difusión dos traballos realizados polos alumnos e alumnas tanto a nivel académico, como divulgativo e segundo os formatos esixidos en cada contexto
- C6 Traballar en grupos a elaboración de documentos para a súa difusión científica e divulgativa, reunindo nunha síntese de coñecementos a achega de cada estudiante, así como un avance de conxunto para posteriores estudos
- D1 Transmitir con eficacia o coñecemento obtido, de forma oral e escrita, utilizando os recursos persoais e apoíándose nas tecnoloxías da información e a comunicación
- D2 Deseñar proxectos de forma autónoma

D3	Traballar en grupo e desenvolver actitudes de participación e colaboración.
D4	Propoñer iniciativas e adaptarse a situacións diversas con flexibilidade
D5	Xerar propostas innovadoras e competitivas na investigación
D6	Actuar con coherencia, responsabilidade e rigor, mantendo un compromiso ético

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Comprender a natureza cognitiva e neurolóxica dos procesos implicados na lectura e as súas relacións cos procesos cognitivos	A1	C1		
Coñecer as distintas condicións experimentais da investigación en lectura	A1 A2	C2		
Deseñar programas de instrución lectora e aplicalos conforme ás condicións experimentais establecidas	A2 B5	B1 C3 D2 D3 D4 D5 D6		
Sintetizar nun documento os principais resultados obtidos na aplicación, conforme ás condicións do deseño, valorando a súa aportación ao coñecemento actual	A3 B4 B5	B2 C5 D1		
Avaliar os resultados dos programas lectores aplicados en termos do coñecemento actual	A2	C2 C3	D2	
Difundir aos seus colegas, mediante comunicacións en congresos, os principais resultados das súas investigacións ou reflexións.	A4 A5	B3 B4 C5 C6	D1 D3 D6	
Aplicar os resultados obtidos a situacións de dificultades lectoras	A5	C2 C4	D4 D6	

Contidos

Topic	
Procesos neuropsicológicos implicados na lectura	Procesos perceptivos, léxicos, sintácticos e semánticos
	Cómo deben ser avaliadas e qué instrumentos se deben empregar
Avaluación das dificultades lectoras	
Intervención nas dificultades lectoras	Intervención nos procesos perceptivos, léxicos, sintácticos e semánticos

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección magistral	3	0	3
Seminario	5	0	5
Seminario	7	0	7
Traballo tutelado	7	0	7
Informe de prácticas	0	53	53

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección magistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Seminario	Entrevistas que o estudiante mantén co profesorado para asesoramento/desenvolvo de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe
Traballo tutelado	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudiante.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballo tutelado	Directrices para o desenvolvemento dos traballos de aula e resolución de dúbidas
Seminario	Orientación sobre contidos e actividades, resolución de dúbidas no proceso de aprendizaxe e asesoramento no desenvolvemento dos traballos da materia
Tests	Description
Informe de prácticas	Orientación sobre a planificación, elaboración e presentación dos traballos relacionados cos contidos ou procedementos do módulo correspondente

Avaliación		Description	Qualification	Training and Learning Results			
Seminario	Valoración da participación activa do estudiante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20	A1	B2	C1	D2	
			A2		C4	D3	
			A3			D5	
			A4				
Traballo tutelado	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudiante	40	A1	B1	C1	D1	
			A2	B2	C2	D2	
			A3	C3	D3		
Informe de prácticas	Elaboración e presentación escrita e oral de informes, por parte dos estudiantes, relacionados cos contidos e/ou procedimentos do módulo correspondente e derivados do traballo autónomo	40	A2	B2	C2	D1	
			A3	B3	C4	D2	
			A4	B4	C5	D3	
			A5	B5	C6	D4	
						D5	
						D6	

Other comments on the Evaluation

Para superar a materia será necesario que os estudiantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado

O alumnado que non entregue en prazo os traballos requeridos para a avaliación continua ou non supere algunha das actividades poderá presentarse a unha proba de avaliación, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudiante durante o curso académico.

As datas oficiais das probas de avaliación poden consultarse na web do Máster e no Espazo Común Alumnado do Máster en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos: <http://faitic.uvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Cuetos,F., **Psicología de la Lectura**, Wolters Kluwer, 2013

García Madruga, J., **Lectura y Conocimiento**, Pirámide, 2006

Molina,S., **Psicopedagogía de la lengua escrita VI: lectura**, Pirámide, 2008

Vieiro,P., **Psicología de la lectura**, Pearson, 2005

Complementary Bibliography

Recomendacións

IDENTIFYING DATA

Dificultades de Aprendizaxe e Estratexias Cognitivas

Subject	Dificultades de Aprendizaxe e Estratexias Cognitivas			
Code	O05M053V01104			
Study programme	Máster Universitario en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	3	Mandatory	1	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department				
Coordinator	Alfonso Gil, Sonia			
Lecturers	Alfonso Gil, Sonia González González, Salvador Guillermo Iglesias Sarmiento, Valentín			
E-mail	soalgi@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/masteraprendizaje/			
General description	Nesta materia preténdese abordar o ámbito das Dificultades de Aprendizaxe desde a perspectiva das estratexias cognitivas de aprendizaxe. Concretamente, abórdanse contidos referentes á súa natureza, aos instrumentos para a súa avaliación, aos modelos más relevantes para a súa instrución, facendo referencia, ao mesmo tempo, aos principais resultados da investigación neste campo			

Competencias

Code

- A1 Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.
- A2 Que os estudiantes saibam aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos más amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
- A3 Que os estudiantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrentar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
- A4 Que os estudiantes saibam comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
- A5 Que os estudiantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
- B1 Comprender a aplicabilidade do coñecemento empírico para a investigación nas dificultades de aprendizaxe
- B2 Analizar e sintetizar estudos experimentais que permitan avaliar dende unha perspectiva científica e aplicada o coñecemento no ámbito das dificultades de aprendizaxe.
- B3 Habilidades para a transmisión do coñecemento científico e de conclusións, tanto á comunidade científica como á sociedade en xeral
- B4 Xestionar mediante grupos altamente especializados a información e a comunicación con fins de investigación e difusión.
- B5 Promover a investigación e desenvolver instrumentos e procedimentos que sexan sensibles ao recoñecemento das diferenzas entre mulleres e homes, procedencia e funcionalidade, ao tempo que potencien o enriquecemento humano dos equipos e das persoas sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos, incluíndo os valores democráticos da sociedade europea actual, o fomento da cultura da paz e a protección ambiental.
- C1 Comprender a natureza cognitiva e neurolóxica dos procesos cognitivos de Planificación, Atención e Codificación e a súa relación coas dificultades de aprendizaxe
- C2 Avaliar as condicións experimentais de investigación nos procesos cognitivos
- C3 Deseñar e avaliar a eficacia de programas de intervención en alumnos e alumnas con dificultade de aprendizaxe (DA)
- C4 Transmitir o coñecemento derivado da investigación dentro do grupo de xeito que permita xerar novas aplicacións e resolver problemas orixinados polas DA
- C5 Elaborar documentos científicos e informes para a difusión dos traballos realizados polos alumnos e alumnas tanto a nivel académico, como divulgativo e segundo os formatos esixidos en cada contexto
- C6 Traballar en grupos a elaboración de documentos para a súa difusión científica e divulgativa, reunindo nunha síntese de coñecementos a achega de cada estudiante, así como un avance de conxunto para posteriores estudos
- D1 Transmitir con eficacia o coñecemento obtido, de forma oral e escrita, utilizando os recursos persoais e apoíándose nas tecnoloxías da información e a comunicación

D2	Deseñar proxectos de forma autónoma
D3	Traballar en grupo e desenvolver actitudes de participación e colaboración.
D4	Propoñer iniciativas e adaptarse a situacións diversas con flexibilidade
D5	Xerar propostas innovadoras e competitivas na investigación
D6	Actuar con coherencia, responsabilidade e rigor, mantendo un compromiso ético

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Comprender a natureza cognitiva e neurolóxica dos procesos cognitivos e das estratexias que inciden neles.	A1	C1		
Coñecer as distintas condicións experimentais da investigación en estratexias cognitivas	A1 A2	C2		
Deseñar programas de instrución en estratexias cognitivas e aplícalos conforme ás condicións experimentais establecidas	A2 B5	B1 D3 D4 D5 D6	C3 D2	
Sintetizar nun documento os principais resultados obtidos na aplicación, conforme ás condicións do deseño, valorando a súa aportación ao coñecemento actual	A3	B2 C5	C4 D1	
Avaliar os resultados dos programas en estratexias cognitivas aplicados en termos do coñecemento actual	A3	C2 C3	D2	
Difundir aos seus colegas, mediante comunicacións en congresos, os principais resultados das súas investigacións ou reflexións	A4 A5	B3 B4	C4 C5 D3 C6 D6	D1
Aplicar os resultados obtidos a situacións de dificultades de aprendizaxe	A5		C2 D4 C4 D6	

Contidos

Topic	
Natureza e clases de estratexias de aprendizaxe	Rasgos básicos das estratexias. Clasificacións centradas en procesos, contidos curriculares ou outros criterios
Necesidade das estratexias no contexto dos alumnos con dificultades de aprendizaxe	Alumnos estratéxicos vs. non estratéxicos. O papel das estratexias nas dificultades de aprendizaxe.
Ensino das estratexias. Modelos instrucionais	Enfoques e procedementos de intervención educativa en estratexias. Compoñentes principais da instrución de estratexias
Resultados da investigación	Resultados más relevantes no impacto das estratexias sobre a actividade de aprendizaxe. Investigacións emblemáticas
Instrumentos de avaliación no ámbito das estratexias cognitivas	Instrumentos específicos e de amplo espectro
Intervención estratégica na aula: estratexias de adquisición, personalización, recuperación, transfer e avaliación	Procedementos de intervención estratégica nos procesos de aprendizaxe

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	3	0	3
Traballo tutelado	7	0	7
Seminario	7	0	7
Seminario	5	0	5
Informe de prácticas	0	53	53

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo
Traballo tutelado	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixa as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudiante
Seminario	Entrevistas que o estudiante mantén co profesorado para asesoramento/desenvolvo de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe
Seminario	Actividades enfocadas á análise de artigos científicos, casos e sistemas de avaliación e intervención

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballo tutelado	Diretrices para o desenvolvemento dos traballos de aula e resolución de dúbidas
Seminario	Orientación sobre contidos e actividades, resolución de dúbidas no proceso de aprendizaxe e asesoramento no desenvolvemento dos traballos da materia
Tests	Description
Informe de prácticas	Orientación sobre a planificación, elaboración e presentación dos traballos relacionados cos contidos ou procedementos do módulo correspondente

Avaluación		Description	Qualification	Training and Learning Results			
Traballo tutelado		Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixa as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudiante	40	A1	B1	C1	D1
				A2	B2	C2	D2
				A3	C3	D3	
Seminario		Valoración da participación activa do estudiante na discusión de documentos científicos, casos ou outros materiais relacionados coa materia	20	A1	B2	C1	D2
				A2	C2	D3	
				A3		D5	
				A4			
Informe de prácticas		Procura e análise de artigos científicos ou casos. Coñecemento e valoración crítica de sistemas de avaliación e intervención	40	A2	B2	C2	D1
				A3	B3	C4	D2
				A4	B4	C5	D3
				A5	B5	C6	D4
						D5	
						D6	

Other comments on the Evaluation

Para superar a materia será necesario que os estudiantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado

O alumnado que non entregue en prazo os traballos requeridos para a avaliación continua ou non supere algunha das actividades poderá presentarse a unha proba de avaliación, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliará as competencias non adquiridas polo estudiante durante o curso académico.

As datas oficiais das probas de avaliación poden consultarse na web do Máster e no Espazo Común Alumnado do Máster en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos: <http://faitic.uvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Beltrán Llera, J. A., **Procesos, estrategias y técnicas de aprendizaje.**, Síntesis, 1998

Beltrán Llera, J. A. (1998), **Estrategias de aprendizaje en sujetos CDA. En Víctor Santiuste Bermejo y Jesús A.**

Beltrán Llera: Dificultades de aprendizaje, Síntesis, 1998

Núñez Pérez, J. C y otros, **Estrategias de aprendizaje, autoconcepto y rendimiento académico**, 1998

Lozano Fernández, Luis y otros, **Las estrategias de aprendizaje en los planes de acción tutorial.**, 2001

Complementary Bibliography

Recomendacións

IDENTIFYING DATA

Técnicas de Medida dos Procesos Lectores

Subject	Técnicas de Medida dos Procesos Lectores			
Code	O05M053V01105			
Study programme	Máster Universitario en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos			
Descriptors	ECTS Credits 3	Choose Mandatory	Year 1	Quadmester 1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department				
Coordinator	Tellado González, Fernando			
Lecturers	Brandín Feijoo, Camilo Peralbo Uzquiano, Manuel Tellado González, Fernando			
E-mail	ftellado@uvigo.es			
Web	http://http://webs.uvigo.es/masteraprendizaje/			
General description	Con esta materia preténdese que os estudiantes coñezan as técnicas de medida dos procesos lectores nos escolares, detectando as deficiencias para o seu posterior tratamiento e corrección. E familiaríçense cos instrumento de medida e detección das deficiencias lectoras			

Competencias

Code

- A1 Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.
- A2 Que os estudiantes saibam aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos más amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
- A3 Que os estudiantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrentar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
- A4 Que os estudiantes saibam comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
- A5 Que os estudiantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
- B1 Comprender a aplicabilidade do coñecemento empírico para a investigación nas dificultades de aprendizaxe
- B2 Analizar e sintetizar estudos experimentais que permitan avaliar dende unha perspectiva científica e aplicada o coñecemento no ámbito das dificultades de aprendizaxe.
- B3 Habilidades para a transmisión do coñecemento científico e de conclusións, tanto á comunidade científica como á sociedade en xeral
- B4 Xestionar mediante grupos altamente especializados a información e a comunicación con fins de investigación e difusión.
- B5 Promover a investigación e desenvolver instrumentos e procedementos que sexan sensibles ao recoñecemento das diferenzas entre mulleres e homes, procedencia e funcionalidade, ao tempo que potencien o enriquecemento humano dos equipos e das persoas sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos, incluíndo os valores democráticos da sociedade europea actual, o fomento da cultura da paz e a protección ambiental.
- C1 Comprender a natureza cognitiva e neurolóxica dos procesos cognitivos de Planificación, Atención e Codificación e a súa relación coas dificultades de aprendizaxe
- C2 Avaliar as condicións experimentais de investigación nos procesos cognitivos
- C3 Deseñar e avaliar a eficacia de programas de intervención en alumnos e alumnas con dificultade de aprendizaxe (DA)
- C4 Transmitir o coñecemento derivado da investigación dentro do grupo de xeito que permita xerar novas aplicacións e resolver problemas orixinados polas DA
- C5 Elaborar documentos científicos e informes para a difusión dos traballos realizados polos alumnos e alumnas tanto a nivel académico, como divulgativo e segundo os formatos esixidos en cada contexto
- C6 Traballar en grupos a elaboración de documentos para a súa difusión científica e divulgativa, reunindo nunha síntese de coñecementos a achega de cada estudiante, así como un avance de conxunto para posteriores estudos
- D1 Transmitir con eficacia o coñecemento obtido, de forma oral e escrita, utilizando os recursos persoais e apoíándose nas tecnoloxías da información e a comunicación
- D2 Deseñar proxectos de forma autónoma
- D3 Traballar en grupo e desenvolver actitudes de participación e colaboración.

D4 Propoñer iniciativas e adaptarse a situacións diversas con flexibilidade

D5 Xerar propostas innovadoras e competitivas na investigación

D6 Actuar con coherencia, responsabilidade e rigor, mantendo un compromiso ético

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject

Training and Learning Results

Integrar críticamente os supostos teóricos e metodológicos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa

A1 B1 C1

Coñecer as distintas condicións experimentais da investigación lectora

A1 C2

A2

Deseñar programas para medir os procesos lectores e aplicalos conforme ás condicións experimentais establecidas

A2 B1 C3 D2
B5 D3
D4
D5
D6

Sintetizar nun documento os principais resultados obtidos na aplicación, conforme ás condicións do deseño, valorando a súa aportación ao coñecemento actual

A3 B2 C4 D1
C6

Avaliar os resultados dos programas lectores aplicados en termos do coñecemento actual

A3 C2 D2
C3

Difundir aos seus colegas, mediante comunicacóns en congresos, os principais resultados das súas investigacións ou reflexións

A4 B3 C4 D1
A5 B4 C5 D3
C6 D6

Aplicar os resultados obtidos a situacións de dificultades lectoras

A5 C2 D4
C4 D5
D6

Contidos

Topic

Avaluación do proceso lector Compoñentes de evaluación. Modalidades de evaluación. Estadios de evaluación. Factores que inflúen no proceso lector.

Probas de evaluación lectora Tipos de probas. Elementos constitutivos das probas. Probas en papel impreso e informatizadas.

Investigación para a medición dos procesos lectores Deseño da investigación, elaboración e evaluación de resultados de investigación. Redacción do informe e difusión dos resultados.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección magistral	3	0	3
Seminario	5	0	5
Seminario	7	0	7
Traballo tutelado	7	0	7
Informe de prácticas	0	53	53

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección magistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Seminario	Entrevistas que o estudiante mantién co profesorado para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe
Traballo tutelado	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudiante.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballo tutelado	Directrices para o desenvolvemento dos traballos de aula e resolución de dúbidas
Seminario	Orientación sobre contidos e actividades, resolución de dúbidas no proceso de aprendizaxe e asesoramento no desenvolvemento dos traballos da materia
Tests	Description

Avaliación

Description		Qualification	Training and Learning Results			
Seminario	Valoración da participación activa do estudiante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20	A1	B2	C1	D2
			A2		C4	D3
			A3			D5
			A4			
Traballo tutelado	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudiante	40	A1	B1	C1	D1
			A2	B2	C2	D2
			A3	C3	D3	
Informe de prácticas	Elaboración e presentación escrita e oral de informes, por parte dos estudiantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente e derivados do traballo autónomo	40	A2	B2	C4	D1
			A3	B3	C5	D2
			A4	B4	C6	D3
			A5	B5		D4
						D5
						D6

Other comments on the Evaluation

Para superar a materia será necesario que os estudiantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado

O alumnado que non entregue en prazo os traballos requeridos para a avaliación continua ou non supere algunha das actividades poderá presentarse a unha proba de avaliación, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudiante durante o curso académico.

As datas oficiais das probas de avaliación poden consultarse na web do Máster e no Espazo Común Alumnado do Máster en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos: <http://faitic.uvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Cuetos,F., **Psicología de la lectura**, Wolters Kluwer, 2013

Cuetos, F., Rodríguez, B. y Ruano, E, **PROLEC-R, Batería de Evaluación de los Procesos Lectores Revisada**, TEA, 2007

Selles P. Martinez, T Vidal-Abarca,E. y Gilabert,R., **Batería de inicio de la lectura para niños de 3-6 años**, ICCE, 2008

Vidal-Abarca,R. Gilabert,T Martinez T.Selles,S. Abad, N y Ferrer, C, **Test de Estrategias de Comprensión**, ICCE, 2008

Complementary Bibliography

Recomendacións

IDENTIFYING DATA

Motricidade e Dificultades de Aprendizaxe Escolar

Subject	Motricidade e Dificultades de Aprendizaxe Escolar			
Code	O05M053V01106			
Study programme	Máster Universitario en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	3	Mandatory	1	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department				
Coordinator	Dosil Díaz, Joaquín			
Lecturers	Dosil Díaz, Joaquín			
E-mail	jdosil@uvigo.es			
Web	http://www.uvigo.es/masteraprendizaje			
General description	Con esta materia preténdese que os estudiantes comprendan a influencia da motricidade no desenvolvimento neuromotor e as aprendizaxes escolares, que empreguen instrumentos de avaliación adecuados e sexan competentes no deseño de programas de intervención en motricidade			

Competencias

Code

- A1 Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.
- A2 Que os estudiantes saibam aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos más amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
- A3 Que os estudiantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrentar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
- A4 Que os estudiantes saibam comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
- A5 Que os estudiantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
- B1 Comprender a aplicabilidade do coñecemento empírico para a investigación nas dificultades de aprendizaxe
- B2 Analizar e sintetizar estudos experimentais que permitan avaliar dende unha perspectiva científica e aplicada o coñecemento no ámbito das dificultades de aprendizaxe.
- B3 Habilidades para a transmisión do coñecemento científico e de conclusións, tanto á comunidade científica como á sociedade en xeral
- B4 Xestionar mediante grupos altamente especializados a información e a comunicación con fins de investigación e difusión.
- B5 Promover a investigación e desenvolver instrumentos e procedimentos que sexan sensibles ao recoñecemento das diferenzas entre mulleres e homes, procedencia e funcionalidade, ao tempo que potencien o enriquecemento humano dos equipos e das persoas sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos, incluíndo os valores democráticos da sociedade europea actual, o fomento da cultura da paz e a protección ambiental.
- C1 Comprender a natureza cognitiva e neurolóxica dos procesos cognitivos de Planificación, Atención e Codificación e a súa relación coas dificultades de aprendizaxe
- C2 Avaliar as condicións experimentais de investigación nos procesos cognitivos
- C3 Deseñar e avaliar a eficacia de programas de intervención en alumnos e alumnas con dificultade de aprendizaxe (DA)
- C4 Transmitir o coñecemento derivado da investigación dentro do grupo de xeito que permita xerar novas aplicacións e resolver problemas orixinados polas DA
- C5 Elaborar documentos científicos e informes para a difusión dos traballos realizados polos alumnos e alumnas tanto a nivel académico, como divulgativo e segundo os formatos esixidos en cada contexto
- C6 Traballar en grupos a elaboración de documentos para a súa difusión científica e divulgativa, reunindo nunha síntese de coñecementos a achega de cada estudiante, así como un avance de conxunto para posteriores estudos
- D1 Transmitir con eficacia o coñecemento obtido, de forma oral e escrita, utilizando os recursos persoais e apoíándose nas tecnoloxías da información e a comunicación
- D2 Deseñar proxectos de forma autónoma
- D3 Traballar en grupo e desenvolver actitudes de participación e colaboración.
- D4 Propoñer iniciativas e adaptarse a situacións diversas con flexibilidade

D5 Xerar propostas innovadoras e competitivas na investigación

D6 Actuar con coherencia, responsabilidade e rigor, mantendo un compromiso ético

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject

Training and Learning Results

Comprender a natureza influente da motricidade no desenvolvimento neuromotor e nas aprendizaxes escolares	A1	C1
Coñecer as distintas condicións experimentais da investigación en motricidade humana	A1 A2	C2
Deseñar programas de intervención en motricidade e aplicalos conforme ás condicións experimentais establecidas	A2 B5	B1 C3 D2 D3 D4 D5 D6
Sintetizar nun documento os principais resultados obtidos na aplicación, conforme ás condicións do deseño, valorando a súa achega ao coñecemento actual	A3 B4 B5	B2 C5 D1
Avaliar os resultados dos programas de intervención en motricidade aplicados en términos do coñecemento actual	A3	C2 D2 C3
Difundir aos seus colegas, mediante comunicacións en congresos, os principais resultados das súas investigacións ou reflexións	A4 A5	B3 B4 C4 C5 D1 D3 C6 D6
Aplicar os resultados obtidos a situacións de dificultades de motricidade e analizar a súa repercusión nas aprendizaxes escolares	A5	C2 D4 C4 D6

Contidos

Topic

Explicación das dificultades de aprendizaxe debidas ás dificultades en motricidade.	O desenvolvemento psicomotor. Dificultades de aprendizaxe asociadas á motricidade. Áreas de investigación.
Deseño da investigación en motricidade.	Os diferentes tipos de investigación.
Elaboración e avaliación de resultados de investigación.	A análise dos datos a través do SPSS.
Informe, discusión e difusión dos resultados e conclusións obtidas.	As fontes primarias, secundarias e terciarias. Os artigos científicos. As revistas científicas.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección magistral	3	0	3
Seminario	5	0	5
Seminario	7	0	7
Traballo tutelado	7	0	7
Informe de prácticas	0	53	53

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección magistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Seminario	Entrevistas que o estudiante mantién co profesorado para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe
Traballo tutelado	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudiante.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballo tutelado	Directrices para o desenvolvemento dos traballos de aula e resolución de dúbidas
Seminario	Orientación sobre contidos e actividades, resolución de dúbidas no proceso de aprendizaxe e asesoramento no desenvolvemento dos traballos da materia
Tests	Description

Avaliación

Description		Qualification	Training and Learning Results			
Seminario	Valoración da participación activa do estudiante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20	A1	B2	C1	D2
			A2		C4	D3
			A3			D5
			A4			
Traballo tutelado	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudiante	40	A1	B1	C1	D1
			A2	B2	C2	D2
			A3	C3	D3	
Informe de prácticas	Elaboración e presentación escrita e oral de informes, por parte dos estudiantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente e derivados do traballo autónomo	40	A2	B2	C2	D1
			A3	B3	C3	D2
			A4	B4	C4	D3
			A5	B5	C5	D4
				C6	D5	
					D6	

Other comments on the Evaluation

Para superar a materia será necesario que os estudiantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado

O alumnado que non entregue en prazo os traballos requeridos para a avaliación continua ou non supere algunha das actividades poderá presentarse a unha proba de avaliación, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudiante durante o curso académico.

As datas oficiais das probas de avaliación poden consultarse na web do Máster e no Espazo Común Alumnado do Máster en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos: <http://faitic.uvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

Castañar, M., **Manifestaciones básicas de la motricidad.**, 1, U. LLeida, 2006

Dosil, J., **psicología de la actividad Física y del Deporte**, 2, mCGraw-Hill, 2008

Pastor, J.L., **Motricidad, ámbitos y técnicas de intervención**, 1, U. Alcalá, 2007

Recomendacións

IDENTIFYING DATA**Función Reguladora da Linguaxe, Procesos Cognitivos e Dificultades de Aprendizaxe**

Subject	Función Reguladora da Linguaxe, Procesos Cognitivos e Dificultades de Aprendizaxe			
Code	O05M053V01107			
Study programme	Máster Universitario en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	3	Mandatory	1	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department				
Coordinator	Conde Rodríguez, María Ángeles			
Lecturers	Conde Rodríguez, María Ángeles Enríquez Salido, Carmen			
E-mail	angelesconde@uvigo.es			
Web	http://masteraprendizaje.webs.uvigo.es/			
General description	O obxectivo desta materia está orientado ao estudo da linguaxe e, en concreto, á súa función na regulación da actividade cognoscitiva. Partiremos das concepcións de Vygotski e A. R. Luria e trataremos de mostrar de que xeito poden ser incorporadas as habilidades lingüísticas á avaliación e intervención das funcións psicolóxicas superiores. Trataremos de profundar nos orzamentos teóricos e metodolóxicos que explican a transición da heterorregulación á autorregulación da acción por medio da linguaxe. Centrarémonos na formas específicas de utilización da linguaxe nos contextos educativos, tratando de mostrar como este se converte nunha ferramenta de aprendizaxe, planificación e toma de conciencia fundamental para o desenvolvemento humano			

Competencias

Code

- A1 Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.
- A2 Que os estudantes saibam aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos más amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
- A3 Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrentar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
- A4 Que os estudantes saibam comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
- A5 Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudiando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
- B1 Comprender a aplicabilidade do coñecemento empírico para a investigación nas dificultades de aprendizaxe
- B2 Analizar e sintetizar estudos experimentais que permitan avaliar dende unha perspectiva científica e aplicada o coñecemento no ámbito das dificultades de aprendizaxe.
- B3 Habilidades para a transmisión do coñecemento científico e de conclusións, tanto á comunidade científica como á sociedade en xeral
- B4 Xestionar mediante grupos altamente especializados a información e a comunicación con fins de investigación e difusión.
- B5 Promover a investigación e desenvolver instrumentos e procedementos que sexan sensibles ao recoñecemento das diferenzas entre mulleres e homes, procedencia e funcionalidade, ao tempo que potencien o enriquecemento humano dos equipos e das persoas sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos, incluíndo os valores democráticos da sociedade europea actual, o fomento da cultura da paz e a protección ambiental.
- C1 Comprender a natureza cognitiva e neurolóxica dos procesos cognitivos de Planificación, Atención e Codificación e a súa relación coas dificultades de aprendizaxe
- C2 Avaliar as condicións experimentais de investigación nos procesos cognitivos
- C3 Deseñar e avaliar a eficacia de programas de intervención en alumnos e alumnas con dificultade de aprendizaxe (DA)
- C4 Transmitir o coñecemento derivado da investigación dentro do grupo de xeito que permita xerar novas aplicacións e resolver problemas orixinados polas DA
- C5 Elaborar documentos científicos e informes para a difusión dos traballos realizados polos alumnos e alumnas tanto a nivel académico, como divulgativo e segundo os formatos esixidos en cada contexto
- C6 Traballar en grupos a elaboración de documentos para a súa difusión científica e divulgativa, reunindo nunha síntese de coñecementos a achega de cada estudiante, así como un avance de conxunto para posteriores estudos

D1	Transmitir con eficacia o coñecemento obtido, de forma oral e escrita, utilizando os recursos persoais e apoíándose nas tecnoloxías da información e a comunicación
D2	Deseñar proxectos de forma autónoma
D3	Traballar en grupo e desenvolver actitudes de participación e colaboración.
D4	Propoñer iniciativas e adaptarse a situacíons diversas con flexibilidade
D5	Xerar propostas innovadoras e competitivas na investigación
D6	Actuar con coherencia, responsabilidade e rigor, mantendo un compromiso ético

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Comprender a natureza reguladora da linguaxe e a súa incidencia nos procesos cognitivos.	A1	C1		
Saber analizar estructural e funcionalmente a linguaxe e establecer relacíons cós procesos cognitivos dende unha perspectiva psicolóxica e das Ciencias da Linguaxe	A2	B1	C1	
Análise, Síntese, Avaliación e interpretación dos datos derivados de investigacións e programas de intervención	A3		C2	
	B2	C1		
		C2		
		C3		
Deseñar programas de control verbal da conducta e aplicalos conforme ás condicións experimentais establecidas.	B5	C3	D2	
			D4	
			D5	
Avaliar os resultados destes programas aplicados en términos do coñecemento actual.	A3	C2		
		C3		
Difundir aos seus colegas, mediante comunicacións en congresos, os principais resultados das súas investigacións ou reflexións	A4	B3	C4	D1
		B4	C5	D3
			C6	D6
Aplicar os resultados obtidos a situacións de dificultades aprendizaxe	A5	C2	D4	
		C4	D6	

Contidos

Topic	
Funcións da linguaxe e procesos cognitivos	Función representativa. Función conativa. Función expresiva. Función metalingüística. Función reguladora. Da heterorregulación e autorregulación
O problema das unidades da linguaxe	O morfema, palabra, a frase e a oración. Estruturas gramaticais/agramáticaia, aceptables/inaceptables. As relacíons paradigmáticas e sintagmáticas
Dificultades de aprendizaxe e regulación verbal do comportamento	Ánalise das intervencións en dificultades de regulación verbal da conducta e da interiorización do fala.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	3	0	3
Seminario	5	0	5
Seminario	7	0	7
Traballo tutelado	7	0	7
Informe de prácticas	0	53	53

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor do contido principal dos temas
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema
Seminario	Entrevistas que o estudiantado mantién co profesorado para asesoramento, desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudiante.
Traballo tutelado	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballo tutelado	Directrices para o desenvolvemento dos traballos de aula e resolución de dúbidas

Seminario	Orientación sobre contidos e actividades, resolución de dúbidas no proceso de aprendizaxe e asesoramento no desenvolvemento dos traballos da materia
Tests	Description
Informe de prácticas	Orientación sobre a planificación, elaboración e presentación dos traballos relacionados cos contidos ou procedementos do módulo correspondente

Avaliación		Description	Qualification	Training and Learning Results			
Seminario	Valoración da participación activa do estudiante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula.	20	A1 A2 A3 A4	B2	C1 C4	D2 D3 D5	
Traballo tutelado	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula	40	A1 A2 A3	B1 B2 C3	C1 D2 D3	D1	
Informe de prácticas	Elaboración e presentación oral e escrita dos informes, por parte dos estudiantes, relacionados cos contidos e /ou procedementos do módulo correspondente e derivados do traballo autónomo	40	A2 A3 A4 A5	B2 B3 B4 B5	C2 C3 C4 C5	D1 D2 D3 D4 D5	
						C6	D6

Other comments on the Evaluation

Para superar a materia será necesario que os estudiantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado.

O alumnado que non entregue en prazo os traballos requeridos para a avaliación continua ou non supere algunha das actividades poderá presentarse a unha proba de avaliación, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudiante durante o curso académico.

As datas oficiais das probas de avaliación poden consultarse na web do Máster e no Espazo Común Alumnado do Máster en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos: <http://faitic.uvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Díaz, R. y Berk, I., **Private Speech: From Social Interaction to Self-Regulation.**, Lawrence Erlbaum Associates, Publishers., 1992

Luria, A.R., **Conciencia y lenguaje**, Visor, 1984

Vygotsky, L., **Pensamiento y lenguaje**, La Pléyade., 1977

Winsler, A., Farnyhough, Ch. y Montero, **Private speech, executive functioning, and the development of self-regulation**, Cambridge University Press, 2009

Complementary Bibliography

Cuskelly, M., Zhang, A. y Gilmore, L. A., **The importance of self-regulation in young children with Down syndrome.**, 1998

Díaz, R.M y Padilla, K. A., **Teoría e investigaciones empíricas sobre el lenguaje privado**, 1985

Farnyhough Ch. y Fradley, E., **Private speech on an executive task: relations with task difficulty and task performance.**, 2005

Karmiloff-Smith, A., **Más allá de la modularidad**, Alianza, 1994

Manfra, L. y Winsler, A., **Preschool children's awareness of private speech.**, 2006

San Martín, C., **Acerca de la función intelectual del lenguaje**, 2006

Wertsch, J. V., **La formación social de la mente**, Paidós, 1988

Whitebread, D. y Basilio, M., **Emergencia y desarrollo temprano de la autorregulación en niños preescolares.**, 2012

Winsler, A. , De León, J. Wallace, B.A., Carlton, M. P. y Wilson-Quayle, **Private speech in preschool children: developmental stability and change, across-task consistency, and relations with classroom behaviour**,

Winsler, A. , Manfra.L. y Diaz R.M., **Should I let them talk? Private speech and task performance among preschool children with and without behavior problems.**, 2007

Winsler, A. Abar, B. Feder, M., Schunn, C. D. y Alarcón, D, **Private Speech and Executive Functioning among High-Functioning Children with Autistic Spectrum Disorder**, 2007

Winsler, A., Díaz,R.M., Atencio, D.J., McCarthy,E.M. y Adams, L., **Verbal Self-regulation over Time in Preschool Children at Risk for Attention and Behavior Problems.**, 2000

Winsler, A.y Naglieri, J., **Overt and Covert Verbal Problem-Solving Strategies: Developmental trends in use, awareness, and relations with task performance in children aged 5 to 17.**, 2003

Recomendaciones

IDENTIFYING DATA

Iniciación á Investigacion en Psicoloxía Educativa

Subject	Iniciación á Investigacion en Psicoloxía Educativa			
Code	O05M053V01108			
Study programme	Máster Universitario en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	3	Mandatory	1	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department				
Coordinator	González González, Salvador Guillermo			
Lecturers	García Señorán, María del Mar González González, Salvador Guillermo			
E-mail	salva@uvigo.es			
Web	http://http://webs.uvigo.es/masteraprendizaje/			
General description	Nesta materia preténdese introducir aos estudiantes no proceso de investigación psicoeducativa, incidindo especialmente na investigación cuantitativa. Inténtase ademais pór especial relevancia no estudo dos deseños e nos procedementos para a elaboración de informes de investigación científica.			

Competencias

Code

- A1 Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.
- A2 Que os estudiantes saibam aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos más amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudio.
- A3 Que os estudiantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrentar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
- A4 Que os estudiantes saibam comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
- A5 Que os estudiantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
- B1 Comprender a aplicabilidade do coñecemento empírico para a investigación nas dificultades de aprendizaxe
- B2 Analizar e sintetizar estudos experimentais que permitan avaliar dende unha perspectiva científica e aplicada o coñecemento no ámbito das dificultades de aprendizaxe.
- B3 Habilidades para a transmisión do coñecemento científico e de conclusións, tanto á comunidade científica como á sociedade en xeral
- B4 Xestionar mediante grupos altamente especializados a información e a comunicación con fins de investigación e difusión.
- B5 Promover a investigación e desenvolver instrumentos e procedementos que sexan sensibles ao recoñecemento das diferenzas entre mulleres e homes, procedencia e funcionalidade, ao tempo que potencien o enriquecemento humano dos equipos e das persoas sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos, incluíndo os valores democráticos da sociedade europea actual, o fomento da cultura da paz e a protección ambiental.
- C1 Comprender a natureza cognitiva e neurolóxica dos procesos cognitivos de Planificación, Atención e Codificación e a súa relación coas dificultades de aprendizaxe
- C2 Avaliar as condicións experimentais de investigación nos procesos cognitivos
- C3 Deseñar e avaliar a eficacia de programas de intervención en alumnos e alumnas con dificultade de aprendizaxe (DA)
- C4 Transmitir o coñecemento derivado da investigación dentro do grupo de xeito que permita xerar novas aplicacións e resolver problemas orixinados polas DA
- C5 Elaborar documentos científicos e informes para a difusión dos traballos realizados polos alumnos e alumnas tanto a nivel académico, como divulgativo e segundo os formatos esixidos en cada contexto
- C6 Traballar en grupos a elaboración de documentos para a súa difusión científica e divulgativa, reunindo nunha síntese de coñecementos a achega de cada estudiante, así como un avance de conxunto para posteriores estudos
- D1 Transmitir con eficacia o coñecemento obtido, de forma oral e escrita, utilizando os recursos persoais e apoíándose nas tecnoloxías da información e a comunicación
- D2 Deseñar proxectos de forma autónoma
- D3 Traballar en grupo e desenvolver actitudes de participación e colaboración.

D4 Propoñer iniciativas e adaptarse a situacíons diversas con flexibilidade

D5 Xerar propostas innovadoras e competitivas na investigación

D6 Actuar con coherencia, responsabilidade e rigor, mantendo un compromiso ético

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject

Training and Learning Results

Profundizar en cuestións epistemolóxicas relevantes para a investigación psicoeducativa que posibiliten ao alumnado entendela como unha actividade de construcción de coñecemento.	A1 A2	C1
Coñecer e aplicar estratexias de investigación en psicoloxía da educación e valorar a súa utilidade para o avance do coñecemento nesta área	A2 A3	B1 B2 C2 D2
Identificar posibles problemas de investigación e saber elixir o método más adecuado así como o tipo de análise que debe realizarse	A5	B1 B5 C3 D2 D3 D4 D5
Desenvolver capacidades de comunicación orais e escritas que permitan a transmisión de coñecementos, reflexións e argumentos á comunidade científica e á sociedade en xeral.	A4	B3 B4 C4 C5 C6 D1 D3 D6
Desenvolver habilidades de traballo en equipo e entender a investigación como un espazo para crear coñecemento.	A3 A5	B4 C4 C5 C6 D1 D3 D4 D5 D6

Contidos

Topic

O proceso de investigación psicoeducativa	O método científico. Investigación cuantitativa versus cualitativa. Fases xerais dunha investigación Psicoeducativa
Técnicas e deseños de investigación psicoeducativa.	Búsqueda de datos. Muestreo. Variables. Recollida de datos. Análise de datos. Deseños de Investigación.
Os informes de Investigación.	Estructura. Normas para redacción de Informes e procedimento para a súa publicación

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	3	0	3
Seminario	5	0	5
Seminario	7	0	7
Traballo tutelado	7	0	7
Informe de prácticas	0	53	53

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Seminario	Entrevistas que o estudiante mantén co profesorado para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe
Traballo tutelado	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudiante.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballo tutelado	Directrices para o desenvolvemento dos traballos de aula e resolución de dúbidas
Seminario	Orientación sobre contidos e actividades, resolución de dúbidas no proceso de aprendizaxe e asesoramento no desenvolvemento dos traballos da materia
Tests	Description
Informe de prácticas	Orientación sobre a planificación, elaboración e presentación dos traballos relacionados cos contidos ou procedementos do módulo correspondente

Avaliación

Description		Qualification	Training and Learning Results			
			A1	B2	C1	D2
Seminario	Valoración da participación activa do estudiante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20	A1	B2	C1	D2
			A2		C4	D3
			A3			D5
			A4			
Traballo tutelado	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudiante	40	A1	B1	C1	D1
			A2	B2	C2	D2
			A3		C3	D3
Informe de prácticas	Elaboración e presentación escrita e oral de informes, por parte dos estudiantes, relacionados cos contidos e/ou procedimentos do módulo correspondente e derivados do traballo autónomo	40	A2	B2	C2	D1
			A3	B3	C3	D2
			A4	B4	C4	D3
			A5	B5	C5	D4
				C6	D5	
					D6	

Other comments on the Evaluation

Para superar a materia será necesario que os estudiantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado

O alumnado que non entregue en prazo os traballos requeridos para a avaliación continua ou non supere algunha das actividades poderá presentarse a unha proba de avaliación, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudiante durante o curso académico.

As datas oficiais das probas de avaliación poden consultarse na web do Máster e no Espazo Común Alumnado do Máster en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos: <http://faitic.uvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Arce, C., y Real, E., **Introducción al análisis estadístico con SPSS para Windows**, PPU, 2001

Belmonte, M., **Enseñar a Investigar. Orientaciones prácticas.**, Mensajero., 2002

Bisquerra, R., **Métodos de investigación educativa.**, CEAC, 1989

Fontes, S., García, C. Garriga, A.J., Pérez-Llantada, M.C. y Sarriá, E., **Diseños de Investigación en Psicología.**, UNED, 2002

García, J. L., González, M. A. y Ballesteros, B., **Introducción a la Investigación en educación I y II.**, UNED, 2001

Pereda, S., **Psicología experimental. I. Metodología.**, Pirámide, 1987

Complementary Bibliography

Kemmis, S., y McTaggart, R., **Cómo planificar la investigación-acción.**, Laertes, 1988

Martins, C., **Manual de análisis de datos cuantitativos con recurso ao IBM SPSS**, Psiquilibrios, 2011

<http://nereida.deioc.ull.es/~pcgull/ihiu01/cdrom/spss/contenido/spss.html>, **Análisis Estadístico con SPSS**,

Recomendacións

IDENTIFYING DATA

Métodos e Deseños de Investigación en Psicoloxía Educativa

Subject	Métodos e Deseños de Investigación en Psicoloxía Educativa			
Code	O05M053V01109			
Study programme	Máster Universitario en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	3	Mandatory	1	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department				
Coordinator	Alfonso Gil, Sonia			
Lecturers	Alfonso Gil, Sonia Pinto Moreira Diniz, Antonio Augusto			
E-mail	soalgi@uvigo.es			
Web	http://http://webs.uvigo.es/masteraprendizaje/			
General description	¿En que consiste unha investigación en Psicoloxía Educativa? ¿A que nos estamos a referir cando falamos de método e metodoloxías? ¿Son o mesmo? ¿Como é tratada a información nun traballo de investigación? Nesta materia daranse, para a súa análise crítica, múltiples respostas aos interrogantes anteriores e áinda buscaranse outras dende enfoques alternativos, que propicien unha re-construcción crítica, fundada e coherente da realidade educativa dende os diversos paradigmas científicos.			

Competencias

Code

A1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.
A2	Que os estudiantes saibam aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos más amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
A3	Que os estudiantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrentar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
A4	Que os estudiantes saibam comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
A5	Que os estudiantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
B1	Comprender a aplicabilidade do coñecemento empírico para a investigación nas dificultades de aprendizaxe
B2	Analizar e sintetizar estudos experimentais que permitan avaliar dende unha perspectiva científica e aplicada o coñecemento no ámbito das dificultades de aprendizaxe.
B3	Habilidades para a transmisión do coñecemento científico e de conclusións, tanto á comunidade científica como á sociedade en xeral
B4	Xestionar mediante grupos altamente especializados a información e a comunicación con fins de investigación e difusión.
B5	Promover a investigación e desenvolver instrumentos e procedimentos que sexan sensibles ao recoñecemento das diferenzas entre mulleres e homes, procedencia e funcionalidade, ao tempo que potencien o enriquecemento humano dos equipos e das persoas sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos, incluíndo os valores democráticos da sociedade europea actual, o fomento da cultura da paz e a protección ambiental.
C1	Comprender a natureza cognitiva e neurolóxica dos procesos cognitivos de Planificación, Atención e Codificación e a súa relación coas dificultades de aprendizaxe
C2	Avaliar as condicións experimentais de investigación nos procesos cognitivos
C3	Deseñar e avaliar a eficacia de programas de intervención en alumnos e alumnas con dificultade de aprendizaxe (DA)
C4	Transmitir o coñecemento derivado da investigación dentro do grupo de xeito que permita xerar novas aplicacións e resolver problemas orixinados polas DA
C5	Elaborar documentos científicos e informes para a difusión dos traballos realizados polos alumnos e alumnas tanto a nivel académico, como divulgativo e segundo os formatos esixidos en cada contexto
C6	Traballar en grupos a elaboración de documentos para a súa difusión científica e divulgativa, reunindo nunha síntese de coñecementos a achega de cada estudiante, así como un avance de conxunto para posteriores estudos
D1	Transmitir con eficacia o coñecemento obtido, de forma oral e escrita, utilizando os recursos persoais e apoíándose nas tecnoloxías da información e a comunicación

D2	Deseñar proxectos de forma autónoma
D3	Traballar en grupo e desenvolver actitudes de participación e colaboración.
D4	Propoñer iniciativas e adaptarse a situacións diversas con flexibilidade
D5	Xerar propostas innovadoras e competitivas na investigación
D6	Actuar con coherencia, responsabilidade e rigor, mantendo un compromiso ético

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Coñecer e comprender as características fundamentais dos métodos e deseños de investigación en psicoloxía da educación	A1 C1			
Valorar as vantaxes e limitacións dos distintos métodos e deseños en psicoloxía da educación	A1 A2	B1	C2	D4
Formular problemas de investigación seleccionando a metodoloxía adecuada e planificar as distintas fases da investigación	A2 A3 B3 B4 B5	B1 B2 C5 C6	C2 D4 D5 D6	D1 D2
Utilizar metodoloxías, procedementos e instrumentos de investigación psicoeducativa	A2 B5	B1 C3	C2 D5	D4 D6
Coñecer e empregar de forma rigorosa e con criterio científico os informes de investigación	A3 A4 A5	B1 B2 B5	C5	D1 D6

Contidos

Topic	
Deseños en investigación cualitativa e cuantitativa	Modelos e diferentes deseños de investigación
Modelos en investigación cuantitativa	Modelos experimentais e quasi experimentais en investigación cuantitativa
Modelos en investigación cualitativa	Modelos de investigación cualitativa: evolutivos e outros

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	3	0	3
Seminario	5	0	5
Seminario	7	0	7
Traballo tutelado	7	0	7
Informe de prácticas	0	53	53

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Seminario	Entrevistas que o estudiante mantén co profesorado para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe
Traballo tutelado	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudiante.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballo tutelado	Directrices para o desenvolvemento dos traballos de aula e resolución de dúbidas
Seminario	Orientación sobre contidos e actividades, resolución de dúbidas no proceso de aprendizaxe e asesoramento no desenvolvemento dos traballos da materia
Tests	Description
Informe de prácticas	Orientación sobre a planificación, elaboración e presentación dos traballos relacionados cos contidos ou procedementos do módulo correspondente

Avaliación		Description	Qualification	Training and Learning Results			
Seminario	Valoración da participación activa do estudiante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20	A1	B2	C1	D2	
			A2		C4	D3	
			A3			D5	
			A4				
Traballo tutelado	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudiante	40	A1	B1	C1	D1	
			A2	B2	C2	D2	
			A3	C3	D3		
Informe de prácticas	Elaboración e presentación escrita e oral de informes, por parte dos estudiantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente e derivados do traballo autónomo	40	A2	B2	C2	D1	
			A3	B3	C4	D2	
			A4	B4	C5	D3	
			A5	B5	C6	D4	
						D5	
						D6	

Other comments on the Evaluation

Para superar a materia será necesario que os estudiantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado

O alumnado que non entregue en prazo os traballos requeridos para a avaliación continua ou non supere algunha das actividades poderá presentarse a unha proba de avaliación, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudiante durante o curso académico.

As datas oficiais das probas de avaliación poden consultarse na web do Máster e no Espazo Común Alumnado do Máster en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos: <http://faitic.uvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Arnal, J.; Del Rincón, D. y Latorre, A., **Bases metodológicas de la investigación educativa.**, Experiencia, 2003
McMillan, J. y Schumacher, S., **Investigación educativa: una introducción conceptual.**, Pearson., 2005

Woolfolk, A, **Psicología educativa.**, Prentice Hal, 2006

Complementary Bibliography

Recomendacións

IDENTIFYING DATA**Utilización das TICs para a Búsqueda, Xestión e Codificación da Información**

Subject	Utilización das TICs para a Búsqueda, Xestión e Codificación da Información			
Code	O05M053V01110			
Study programme	Máster Universitario en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	3	Mandatory	1	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department				
Coordinator	Raposo Rivas, Manuela			
Lecturers	Alonso Ferreiro, Almudena Raposo Rivas, Manuela			
E-mail	mraposo@uvigo.es			
Web				
General description	A materia procura abordar como o desenvolvemento tecnolóxico e as novas formas de acceder á información e realizar comunicación están configurando un novo escenario para a investigación científica e, en concreto, para a investigación educativa. Así, abordaranse as principais utilidades das TIC, se exemplificará o seu uso e manexaranse como apoio ao proceso de investigación tanto na procura como na xestión e codificación da información.			

Competencias

Code

A1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.
A2	Que os estudantes saibam aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos más amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
A3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrentar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
A4	Que os estudantes saibam comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
A5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudiando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
B1	Comprender a aplicabilidade do coñecemento empírico para a investigación nas dificultades de aprendizaxe
B2	Analizar e sintetizar estudos experimentais que permitan avaliar dende unha perspectiva científica e aplicada o coñecemento no ámbito das dificultades de aprendizaxe.
B3	Habilidades para a transmisión do coñecemento científico e de conclusións, tanto á comunidade científica como á sociedade en xeral
B4	Xestionar mediante grupos altamente especializados a información e a comunicación con fins de investigación e difusión.
B5	Promover a investigación e desenvolver instrumentos e procedimentos que sexan sensibles ao recoñecemento das diferenzas entre mulleres e homes, procedencia e funcionalidade, ao tempo que potencien o enriquecemento humano dos equipos e das persoas sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos, incluíndo os valores democráticos da sociedade europea actual, o fomento da cultura da paz e a protección ambiental.
C1	Comprender a natureza cognitiva e neurolóxica dos procesos cognitivos de Planificación, Atención e Codificación e a súa relación coas dificultades de aprendizaxe
C2	Avaliar as condicións experimentais de investigación nos procesos cognitivos
C3	Deseñar e avaliar a eficacia de programas de intervención en alumnos e alumnas con dificultade de aprendizaxe (DA)
C4	Transmitir o coñecemento derivado da investigación dentro do grupo de xeito que permita xerar novas aplicacións e resolver problemas orixinados polas DA
C5	Elaborar documentos científicos e informes para a difusión dos traballos realizados polos alumnos e alumnas tanto a nivel académico, como divulgativo e segundo os formatos esixidos en cada contexto
C6	Traballar en grupos a elaboración de documentos para a súa difusión científica e divulgativa, reunindo nunha síntese de coñecementos a achega de cada estudiante, así como un avance de conxunto para posteriores estudos
D1	Transmitir con eficacia o coñecemento obtido, de forma oral e escrita, utilizando os recursos persoais e apoíándose nas tecnoloxías da información e a comunicación

D2	Deseñar proxectos de forma autónoma
D3	Traballar en grupo e desenvolver actitudes de participación e colaboración.
D4	Propoñer iniciativas e adaptarse a situacíons diversas con flexibilidade
D5	Xerar propostas innovadoras e competitivas na investigación
D6	Actuar con coherencia, responsabilidade e rigor, mantendo un compromiso ético

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Recoller información de xeito sistemático e relationala de maneira significativa (facendo uso das TIC).	A1 A2 A5	B5 C6	C5 D3 D5	D2 D3 D5
Adquirir as habilidades necesarias para unha adecuada xestión da información para a investigación: busca, selección, xestión, organización e representación da información.	A1 A2 A3 B4 C5 C6	B1 B2 B3 C4 D5 D6	C1 C2 C3 D3 D5 D6	D1 D2 D3 D4 D5 D6
Desenvolver capacidades de comunicación orais e escritas que permitan a transmisión de coñecementos, reflexíons e argumentos á comunidade científica e á sociedade en xeral empregando as TIC.	A4	B3	C4 C5 C6	D1
Coñecer e manexar ferramentas tecnolóxicas que permitan o uso efectivo de recursos en rede para o traballo en equipo.	A1 A5	B5 C6	C5 D2 D3 D4 D5 D6	D1

Contidos

Topic	
1. As TIC na organización da investigación: a búsqueda de información e o planteamento do problema de investigación.	1.1. Servicios de Internet como medios para o acceso a información e a organización da actividade investigadora: correo electrónico, chat, foros, listas de distribución, servidores de ficheiros 1.2. Bases de datos e ferramentas actuais para a investigación e tratamiento da información. 1.3. Publicacións electrónicas e centros de documentación on line. 1.4. Software educativo específico de apoio a investigación: programas tutoriais, simuladores, programas ferramentas
2. As TIC na análise, recollida de datos e presentación de resultados	2.1. Datos cuantitativos 2.2. Datos cualitativos (auditivos, visuais e audiovisuais) 2.3. Presentación escrita e oral 2.4. Publicación do informe en modo electrónico ou autoedición
3. As TIC na investigación sobre atención a diversidade	3.1. As TIC na atención a diversidade 3.2. Enfoques de investigación sobre TIC e diversidade

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	3	0	3
Seminario	5	0	5
Seminario	7	0	7
Traballo tutelado	7	0	7
Informe de prácticas	0	53	53

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Seminario	Entrevistas que o estudiante mantén con profesorado para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de ensinanza-aprendizaxe
Traballo tutelado	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudiante.

Atención personalizada					
Methodologies	Description				
Traballo tutelado	Directrices para o desenvolvemento dos traballos de aula e resolución de dúbidas				
Seminario	Orientación sobre contidos e actividades, resolución de dúbidas no proceso de aprendizaxe e asesoramento no desenvolvemento dos traballos da materia				
Tests	Description				
Informe de prácticas	Orientación sobre a planificación, elaboración e presentación dos traballos relacionados cos contidos ou procedementos do módulo correspondente				

Avaliación					
	Description		Qualification	Training and Learning Results	
Seminario	Valoración da participación activa do estudiante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20	A1 A2 A3 A4	B2 C4 D5	C1 D2 D3
Traballo tutelado	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudiante	40	A1 A2 A3	B1 C2 C3 D3	C1 D1 D2
Informe de prácticas	Elaboración e presentación escrita e oral de informes, por parte dos estudiantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente e derivados do traballo autónomo	40	A2 A3 A4 A5	B2 C2 C3 C4 B5	D1 D2 D3 C5 D4 C6 D5 D6

Other comments on the Evaluation

Para superar a materia será necesario que os estudiantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado.

O alumnado que non entregue en prazo os traballos requeridos para a avaliação continua ou non supere algunha das actividades poderá presentarse a unha proba de avaliação, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudiante durante o cursillo académico.

As datas oficiais das probas de avaliação poden consultarse na web do Máster e no Espazo Común Alumnado do Máster en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos: <http://faitic.uvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Sureda, J.; Comas. R.; Oliver, M.F.; Guerrero, M.M., **Fuentes de información bibliográfica a través de Internet para investigadores en Educación**, 2010

Martínez Figueira, M.E.; Raposo Rivas, M.; Salgado Rodríguez, A.B., **LAS TIC EN LA ORGANIZACIÓN DE LA INVESTIGACIÓN: LA BÚSQUEDA DE INFORMACIÓN Y EL PLANTEAMIENTO DEL PROBLEMA DE INVESTIGACIÓN**, . III Encontro Internacional Fenda Digital. TIC, E, 2012

Complementary Bibliography

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Traballo de Fin de Máster/O05M053V01207

Other comments

- 1) Asistencia continua ás sesións, esta asistencia considérase fundamentalmente para o seguimento da materia por parte do alumnado e para a avaliação, por parte dos docentes, do grao de desenvolvemento das capacidades instrumentais e procedimentais.
- 2) Dominio da informática a nivel usuario, o que supón o manexo de aplicacións de carácter xeral (por exemplo, un tratamento de textos, unha base de datos e un programa de presentacións), do correo electrónico e Internet.
- 3) Actitude favorable e receptiva para a experimentación e exploración das posibilidades que ofrecen as tecnoloxías no eido educativo.

IDENTIFYING DATA

Dificultades de Aprendizaxe na Escritura e no Cálculo

Subject	Dificultades de Aprendizaxe na Escritura e no Cálculo			
Code	O05M053V01201			
Study programme	Máster Universitario en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos			
Descriptors	ECTS Credits 3	Choose Mandatory	Year 1	Quadmester 2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department				
Coordinator	García Señorán, María del Mar			
Lecturers	Deaño Deaño, Manuel García Sánchez, Jesús Nicasio García Señorán, María del Mar			
E-mail	mseñoran@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/masteraprendizaje/			
General description	<p>Esta materia forma parte do módulo de Formación específica en dificultades de aprendizaxe en contextos escolares. Considera que a conduta escolar de cálculo e escritura están influenciada polos procesos cognitivos que lles subxacen e, á súa vez, polas características neurofisiológicas que as soportan. En definitiva, o logro escolar e os trastornos que caracterizan á escritura e ao cálculo, poderían entenderse como alteracións da función cerebral.</p> <p>Neste contexto analízanse relacións cerebro-mente-conduta e a partir dos modelos explicativos (Luria) das funcións mentais que posibilitan, dos efectos do dano sobre elas e do seu disociación ou dobre disociación, esta materia céntrase na análise das dificultades do cálculo, dos seus procesos básicos e da estrutural cerebral posibilitante; do deseño e aplicación de programas de intervención; e da avaliación da súa eficacia para a súa mellora, así como dos procesos cognitivos subxacentes e daqueles outros que regulan a súa actuación.</p>			

Competencias

Code

A1	Posuír e comprender coñecementos que achen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.
A2	Que os estudantes saibam aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos más amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
A3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrentar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
A4	Que os estudantes saibam comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
A5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudiando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
B1	Comprender a aplicabilidade do coñecemento empírico para a investigación nas dificultades de aprendizaxe
B2	Analizar e sintetizar estudos experimentais que permitan avaliar dende unha perspectiva científica e aplicada o coñecemento no ámbito das dificultades de aprendizaxe.
B3	Habilidades para a transmisión do coñecemento científico e de conclusións, tanto á comunidade científica como á sociedade en xeral
B4	Xestionar mediante grupos altamente especializados a información e a comunicación con fins de investigación e difusión.
B5	Promover a investigación e desenvolver instrumentos e procedementos que sexan sensibles ao recoñecemento das diferenzas entre mulleres e homes, procedencia e funcionalidade, ao tempo que potencien o enriquecemento humano dos equipos e das persoas sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos, incluíndo os valores democráticos da sociedade europea actual, o fomento da cultura da paz e a protección ambiental.
C1	Comprender a natureza cognitiva e neurolóxica dos procesos cognitivos de Planificación, Atención e Codificación e a súa relación coas dificultades de aprendizaxe
C2	Avaliar as condicións experimentais de investigación nos procesos cognitivos
C3	Deseñar e avaliar a eficacia de programas de intervención en alumnos e alumnas con dificultade de aprendizaxe (DA)
C4	Transmitir o coñecemento derivado da investigación dentro do grupo de xeito que permita xerar novas aplicacións e resolver problemas orixinados polas DA

C5	Elaborar documentos científicos e informes para a difusión dos traballos realizados polos alumnos e alumnas tanto a nivel académico, como divulgativo e segundo os formatos esixidos en cada contexto
C6	Traballar en grupos a elaboración de documentos para a súa difusión científica e divulgativa, reunindo nunha síntese de coñecementos a achega de cada estudiante, así como un avance de conxunto para posteriores estudos
D1	Transmitir con eficacia o coñecemento obtido, de forma oral e escrita, utilizando os recursos persoais e apoíándose nas tecnoloxías da información e a comunicación
D2	Deseñar proxectos de forma autónoma
D3	Traballar en grupo e desenvolver actitudes de participación e colaboración.
D4	Propoñer iniciativas e adaptarse a situacions diversas con flexibilidade
D5	Xerar propostas innovadoras e competitivas na investigación
D6	Actuar con coherencia, responsabilidade e rigor, mantendo un compromiso ético

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject	Training and Learning Results				
Comprender a natureza cognitiva dos procesos implicados na escritura e o cálculo e as súas relacións cos procesos cognitivos					
	A1		C1		
Deseñar programas de instrución na escritura e no cálculo e aplicalos conforme ás condicións experimentais establecidas	A2	B1 B5	C3	D2 D3 D4 D5 D6	
Sintetizar nun documento os principais resultados obtidos na aplicación, conforme ás condicións do deseño, valorando a súa achega ao coñecemento actual	A3	B2	C4 C5	D1	
Avaliar os resultados dos programas de escritura e cálculo aplicados en términos do coñecemento actual	A3		C2 C3	D2	
Difundir aos seus colegas, mediante comunicacions en congresos, os principais resultados das súas investigacións ou reflexións	A4 A5	B3 B4	C4 C5 C6	D1 D3 D6	
Aplicar os resultados obtidos a situacions de dificultades escritoras e de cálculo	A5		C2 C4	D4 D6	

Contidos

Topic	
Cálculo	Procesamiento numérico. Dificultades no procesamiento numérico. Procesos cognitivos e logro académico matemático. Sistema de cálculo. Dificultades no sistema de cálculo: Discalculia de feitos numéricos e Discalculia procedural. Dominio específico matemático. Principais dificultades nos compoñentes do calcuло. Resolución de problemas. Procesos cognitivos implicados e principais dificultades
Avaluación e intervención na competéncia matemática e nas dificultades das matemáticas	Medidas do procesamiento, dos compoñentes de cálculo e das operacións de cálculo. Relacións co logro académico. Avaluación da competencia e as dificultades na numeración, cálculo e resolución de problemas. Prevención das dificultades na aprendizaxe das matemáticas. Sistemas de intervención en procesos cognitivos e estratexias de dominio específico
Escrutura	Planificación e composición escrita. Dificultades na escritura. Dificultades na composición escrita
Avaluación e intervención nas dificultades de escritura	Avaluación. Relación co logro académico. Sistemas de intervención

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	3	0	3
Seminario	5	0	5
Seminario	7	0	7
Traballo tutelado	7	0	7
Informe de prácticas	0	53	53

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.

Seminario	Entrevistas que o estudiante mantiene con el profesorado para asesoramiento/desarrollo de actividades de la materia y del proceso de aprendizaje
Trabajo tutelado	Desarrollo de ejercicios o proyectos en el aula bajo las directrices y supervisión del docente. Puede estar vinculado con actividades autónomas del estudiante.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Trabajo tutelado	Directrices para el desarrollo de los trabajos de aula y resolución de dudas
Seminario	Orientación sobre contenidos y actividades, resolución de dudas en el proceso de aprendizaje y asesoramiento en el desarrollo de los trabajos de la materia
Tests	Description
Informe de prácticas	Orientación sobre la planificación, elaboración y presentación de los trabajos relacionados con los contenidos o procedimientos del módulo correspondiente

Avaluación

	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Seminario	Valoración de la participación activa del estudiante en la discusión de documentos científicos, casos o otras actividades propuestas en el aula	20	A1	B2	C1	D2
			A2		C4	D3
			A3			D5
			A4			
Trabajo tutelado	Evaluación de los ejercicios o proyectos realizados en el aula y/o las actividades autónomas del estudiante	40	A1	B1	C1	D1
			A2	B2	C2	D2
			A3		C3	D3
Informe de prácticas	Elaboración y presentación escrita e oral de informes, por parte del estudiante, relacionados con los contenidos y/o procedimientos del módulo correspondiente y derivados del trabajo autónomo	40	A2	B2	C2	D1
			A3	B3	C4	D2
			A4	B4	C5	D3
			A5	B5	C6	D4
					D5	
					D6	

Other comments on the Evaluation

Para superar la materia será necesario que los estudiantes obtengan en cada prueba o actividad objeto de evaluación como mínimo el 50% de la calificación en ese apartado.

O alumnado que no entregue en plazo los trabajos requeridos para la evaluación continua o no supere alguna de las actividades podrá presentarse a una prueba de evaluación, que se celebrará en el período oficial establecido, acorde al programa de la materia.

Habrá una segunda convocatoria en el mes de julio en la que se evaluarán las competencias no adquiridas por el estudiante durante el curso académico.

Así las oficiales de las pruebas de evaluación pueden consultarse en la web del Máster y en el Espacio Común Alumnado del Máster en Dificultades de Aprendizaje y Procesos Cognitivos: <http://faitic.uvigo.es/>

Bibliografía. Fuentes de información

Basic Bibliography

- Alvarez, D., Núñez, C., González-Pienda, J.A., González-Castro, P. y Alvarez, L., **The application of a computerised strategy to teach and learn mathematics in primary education**, 2008
- Deaño, M., **Los conocimientos lógico-matemáticos en la Escuela Infantil: desarrollo, diseño y observación.**, CEPE., 1993
- Deaño, M., **La Discalculia**, Aljibe, 1998
- Deaño, M., **Dificultades de aprendizaje del cálculo.**, Marfil, 1999
- Deaño, M., **Cómo prevenir el fracaso en el aprendizaje del cálculo.**, Aljibe, 2000
- Deaño, M., **Dificultades de aprendizaje del cálculo.**, Gersam, 2001
- Deaño, M., **Mejora en el aprendizaje del cálculo en alumnos con debilidad cognitiva.**, 2005
- Deaño, M., **Programa de Recuperación y Enriquecimiento PASS-Matemático (PREP-M). Un programa cognitivo para alumnos con necesidades educativas.**, 2006
- Fidalgo, R. y García, J. N., **El desarrollo de la competencia escrita a través de una enseñanza metacognitiva de la escritura.**, 2008
- Torrance, M., Fidalgo, R. y García, J. N., **The teachability and effectiveness of cognitive self-regulation in sixth-grade writers.**, 2007

Complementary Bibliography

Recomendacóns

IDENTIFYING DATA**Procesos Motivacionais e Dificultades de Aprendizaxe**

Subject	Procesos Motivacionais e Dificultades de Aprendizaxe			
Code	O05M053V01202			
Study programme	Máster Universitario en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	3	Mandatory	1	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department				
Coordinator	González González, Salvador Guillermo			
Lecturers	Barca Lozano, Eliseo Alfonso González González, Salvador Guillermo Valle Arias, Antonio			
E-mail	salva@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/masteraprendizaje/			
General description	Esta materia céntrase no estudo daquelas variables afectivo-motivacionais que teñen unha maior relevancia no proceso de aprendizaxe. Preténdese que os estudiantes coñezan as principais achegas teóricas, as liñas de investigación más importantes no ámbito motivacional e con maior impacto a nivel educativo. Mais concretamente, centrarémonos no estudo das metas académicas, os estilos atribucionais e o autoconcepto.			

Competencias

Code

- A1 Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.
- A2 Que os estudiantes saibam aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos más amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudio.
- A3 Que os estudiantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrentar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
- A4 Que os estudiantes saibam comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
- A5 Que os estudiantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
- B1 Comprender a aplicabilidade do coñecemento empírico para a investigación nas dificultades de aprendizaxe
- B2 Analizar e sintetizar estudos experimentais que permitan avaliar dende unha perspectiva científica e aplicada o coñecemento no ámbito das dificultades de aprendizaxe.
- B3 Habilidades para a transmisión do coñecemento científico e de conclusións, tanto á comunidade científica como á sociedade en xeral
- B4 Xestionar mediante grupos altamente especializados a información e a comunicación con fins de investigación e difusión.
- B5 Promover a investigación e desenvolver instrumentos e procedimentos que sexan sensibles ao recoñecemento das diferenzas entre mulleres e homes, procedencia e funcionalidade, ao tempo que potencien o enriquecemento humano dos equipos e das persoas sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos, incluíndo os valores democráticos da sociedade europea actual, o fomento da cultura da paz e a protección ambiental.
- C1 Comprender a natureza cognitiva e neurolóxica dos procesos cognitivos de Planificación, Atención e Codificación e a súa relación coas dificultades de aprendizaxe
- C2 Avaliar as condicións experimentais de investigación nos procesos cognitivos
- C3 Deseñar e avaliar a eficacia de programas de intervención en alumnos e alumnas con dificultade de aprendizaxe (DA)
- C4 Transmitir o coñecemento derivado da investigación dentro do grupo de xeito que permita xerar novas aplicacións e resolver problemas orixinados polas DA
- C5 Elaborar documentos científicos e informes para a difusión dos traballos realizados polos alumnos e alumnas tanto a nivel académico, como divulgativo e segundo os formatos esixidos en cada contexto
- C6 Traballar en grupos a elaboración de documentos para a súa difusión científica e divulgativa, reunindo nunha síntese de coñecementos a achega de cada estudiante, así como un avance de conxunto para posteriores estudos
- D1 Transmitir con eficacia o coñecemento obtido, de forma oral e escrita, utilizando os recursos persoais e apoíándose nas tecnoloxías da información e a comunicación
- D2 Deseñar proxectos de forma autónoma

D3	Traballar en grupo e desenvolver actitudes de participación e colaboración.
D4	Propoñer iniciativas e adaptarse a situacións diversas con flexibilidade
D5	Xerar propostas innovadoras e competitivas na investigación
D6	Actuar con coherencia, responsabilidade e rigor, mantendo un compromiso ético

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Comprensión por parte dos alumnos das diversas correntes no campo da motivación académica	A1	B1	C1	
Coñecer as distintas condicións experimentais da investigación en motivación académica	A1		C2	
	A2			
Deseñar programas de instrucción en motivación académica e aplícalos conforme ás condicións experimentais establecidas	A2	B1	C3	D2
		B5		D3
				D4
				D5
				D6
Sintetizar nun documento os principais resultados obtidos na aplicación, conforme ás condicións do deseño, valorando a súa achega ao coñecemento actual	A3	B2	C5	D1
		B4		
		B5		
Avaliar os resultados dos programas en motivación académica aplicados en termos do coñecemento actual	A2		C3	D2
	A3			
Ser capaz de difundir aos seus colegas, mediante comunicacóns en congresos, os principais resultados das súas investigacións ou reflexións	A4	B3	C4	D1
	A5	B4	C5	D3
			C6	D6
		A5	C2	D4
Aplicar os resultados obtidos a situacións de dificultades de aprendizaxe			C3	D6
			C4	

Contidos

Topic	
Estrutura motivacional en situacións educativas e Os estilos atribucionais, as metas académicas, o autoconcepto. Déficits as súas dimensións	motivacionais e dificultades de aprendizaxe
Os componentes da motivación académica	O componente motivacional de valor: As razóns e as metas. Evolución da teoría das metas de logro. Combinacións de metas e perfís motivacionais
Metodoloxía de análise e avaliación na investigación sobre os procesos de aprendizaxe e do proceso de investigación para unha elaboración secuencial de procura motivacionais que adoptan os alumnos e a súa relación co rendemento académico	Modelo de Investigación 3P (Presaxio/contexto-Proceso-Produto). Detalle de determinantes/indicadores de carácter familiar,persoal/contextual, de desenvolvemento e institucional/escolar con incidencia na aprendizaxe e rendemento académicos en situacións educativas. Investigación sobre perfís motivacionais

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	3	0	3
Seminario	5	0	5
Seminario	7	0	7
Traballo tutelado	7	0	7
Informe de prácticas	0	53	53

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Seminario	Entrevistas que o estudiante mantén co profesorado para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe
Traballo tutelado	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudiante.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballo tutelado	Directrices para o desenvolvemento dos traballos de aula e resolución de dúbidas

Seminario	Orientación sobre contidos e actividades, resolución de dúbidas no proceso de aprendizaxe e asesoramento no desenvolvemento dos traballos da materia
Tests	Description
Informe de prácticas	Orientación sobre a planificación, elaboración e presentación dos traballos relacionados cos contidos ou procedementos do módulo correspondente

Avaliación		Description	Qualification	Training and Learning Results			
Seminario	Valoración da participación activa do estudiante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20	A1 A2 A3 A4	B2	C1	D2	D3 D5
Traballo tutelado	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudiante	40	A1 A2 A3	B1 B2 C3	C1 C2 D3	D1	D2 D3
Informe de prácticas	Elaboración e presentación escrita e oral de informes, por parte dos estudiantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente e derivados do traballo autónomo	40	A2 A3 A4 A5	B2 B3 B4 B5	C2 C3 C4 C5	D1 D2 D3 D4	D5 D6

Other comments on the Evaluation

Para superar a materia será necesario que os estudiantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado

O alumnado que non entregue en prazo os traballos requeridos para a avaliación continua ou non supere algunha das actividades poderá presentarse a unha proba de avaliación, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudiante durante o curso académico.

As datas oficiais das probas de avaliación poden consultarse na web do Máster e no Espazo Común Alumnado do Máster en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos: <http://faitic.uvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Barca, A., **Atención á diversidade na educación secundaria de Galicia: perfiles do alumnado con baixo rendemento escolar e propostas de intervención psicoeducativa.**, 2005

Barca, A. **otivación y aprendizaje en contextos educativos**, Grupo Editorial Universitario, 2009

Cabanach, R.G., Valle, A., Rodríguez, S., Piñeiro, I. y García, M., **Los recursos motivacionales. Programa para mejorar su gestión.**, CEPE, 2007

González, A., **Motivación académica.**, Pirámide, 2005

Pintrich, P.R. y Schunk, D.H., **Motivación en contextos educativos. Teoría, investigaciones y aplicaciones.**, Pearson-Prentice Hall, 2006

Complementary Bibliography

Barca, A. Porto, A., Santorum, R. y Barca, E., **Motivación académica, orientación a metas y estilos atribucionales: la Escala CEAP-48**, 2006

Barca, A., Porto, A., Marcos, J.L., Brenlla, J. C. y Morán, H., **Estilos atribucionales del alumnado de educación secundaria con alto y bajo rendimiento escolar**, 2007

Barca, A., Marcos, J.L., Peralbo, M., Porto, A. y Brenlla, J.C., **Metas académicas del alumnado de educación secundaria y Bachillerato con alto y bajo rendimiento escolar**, 2009

Valle, A., Núñez, J.C., Rodríguez, S. y González-Pumariega, S., **La motivación académica.**, Pirámide, 2002

Valle, A., Cabanach, R. G., Rodríguez, S., Núñez, J. C., González-Pienda, J. A. y Rosário, P., **Perfiles motivacionales en estudiantes de Secundaria: Análisis diferencial en estrategias cognitivas, estrategias de autorregulación y rendimiento académico.**, 2009

Recomendacións

IDENTIFYING DATA**Dificultades de Aprendizaxe, CI e Enriquecemento Instrumental**

Subject	Dificultades de Aprendizaxe, CI e Enriquecemento Instrumental			
Code	O05M053V01203			
Study programme	Máster Universitario en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	3	Mandatory	1	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department				
Coordinator	Alfonso Gil, Sonia			
Lecturers	Alfonso Gil, Sonia Dosil Maceira, Agustín			
E-mail	soalgi@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/masteraprendizaje/			
General description	Nesta materia proporcionarase por unha banda unha visión da intelixencia, entendida como capacidade xeral ou formada por aptitudes ou capacidades independentes, e dos modelos xerárquicos de intelixencia. Traballaranse os principais tests dispoñibles para avaliar a intelixencia, desde esta perspectiva, e a investigación centrada no adestramento e promoción da intelixencia, concretamente describirase o programa Promoción cognitiva. Complementariamente analizaranse os fundamentos teóricos da modificabilidade cognitiva, os principios básicos para que esta prodúzase e os programas de intervención.			

Competencias

Code

- A1 Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.
- A2 Que os estudantes saibam aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos más amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
- A3 Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrentar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
- A4 Que os estudantes saibam comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
- A5 Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudiando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
- B1 Comprender a aplicabilidade do coñecemento empírico para a investigación nas dificultades de aprendizaxe
- B2 Analizar e sintetizar estudos experimentais que permitan avaliar dende unha perspectiva científica e aplicada o coñecemento no ámbito das dificultades de aprendizaxe.
- B3 Habilidades para a transmisión do coñecemento científico e de conclusións, tanto á comunidade científica como á sociedade en xeral
- B4 Xestionar mediante grupos altamente especializados a información e a comunicación con fins de investigación e difusión.
- B5 Promover a investigación e desenvolver instrumentos e procedementos que sexan sensibles ao recoñecemento das diferenzas entre mulleres e homes, procedencia e funcionalidade, ao tempo que potencien o enriquecemento humano dos equipos e das persoas sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos, incluíndo os valores democráticos da sociedade europea actual, o fomento da cultura da paz e a protección ambiental.
- C1 Comprender a natureza cognitiva e neurolóxica dos procesos cognitivos de Planificación, Atención e Codificación e a súa relación coas dificultades de aprendizaxe
- C2 Avaliar as condicións experimentais de investigación nos procesos cognitivos
- C3 Deseñar e avaliar a eficacia de programas de intervención en alumnos e alumnas con dificultade de aprendizaxe (DA)
- C4 Transmitir o coñecemento derivado da investigación dentro do grupo de xeito que permita xerar novas aplicacións e resolver problemas orixinados polas DA
- C5 Elaborar documentos científicos e informes para a difusión dos traballos realizados polos alumnos e alumnas tanto a nivel académico, como divulgativo e segundo os formatos esixidos en cada contexto
- C6 Traballar en grupos a elaboración de documentos para a súa difusión científica e divulgativa, reunindo nunha síntese de coñecementos a achega de cada estudiante, así como un avance de conxunto para posteriores estudos

D1	Transmitir con eficacia o coñecemento obtido, de forma oral e escrita, utilizando os recursos persoais e apoíándose nas tecnoloxías da información e a comunicación
D2	Deseñar proxectos de forma autónoma
D3	Traballar en grupo e desenvolver actitudes de participación e colaboración.
D4	Propoñer iniciativas e adaptarse a situacíons diversas con flexibilidade
D5	Xerar propostas innovadoras e competitivas na investigación
D6	Actuar con coherencia, responsabilidade e rigor, mantendo un compromiso ético

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Comprender a natureza do potencial de aprendizaxe, a súa relación coa intelixencia de CI, a súa medición e interese para a aprendizaxe	A1	B1	C1	
Coñecer as distintas variables e condicións experimentais da investigación no Enriquecemento Instrumental e na medida da intelixencia	A1 A2		C2	
Implementar programas de Enriquecemento Instrumental e de medida de CI e aplicalos de acordo ás condicións experimentais establecidas	A2	B5	C3	D2 D3 D4 D5 D6
Sintetizar nun documento os principais resultados obtidos na aplicación dos programas de Enriquecemento Instrumental e medida de CI	A3 B4 B5	B2	C5	D1
Avaliar os resultados dos programas aplicados nas diferentes situacíons e valorar o logro académico en función do coñecemento actual	A2 A3		C2 C3	D2
Diffundir os coñecementos e resultados das investigacións aos restantes membros da comunidade científica, mediante a participación en congresos e eventos científicos	A4 A5	B3 B4	C4 C5	D1 D3 D6

Contidos

Topic	
Concepto de intelixencia, avaliación e intervención	CI e factor g. Aptitudes primarias. Funcións cognitivas xenerais e específicas. Metacomponentes cognitivos. Avaliación da intelixencia e das aptitudes intelectuais
	Promoción e adestramento da intelixencia. Procesos cognitivos adestrados. Estratexias e actividades de intervención. Programa de Promoción Cognitiva. Avaliación crítica dos programas.
Modificabilidade cognitiva	Modificabilidade da intelixencia (ensinar a pensar) Os programas de intervención.
	Deseño e análise das intervencións

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	3	0	3
Seminario	5	0	5
Seminario	7	0	7
Traballo tutelado	7	0	7
Informe de prácticas	0	53	53

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Seminario	Entrevistas que o estudiante mantén co profesorado para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe
Traballo tutelado	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudiante.

Atención personalizada					
Methodologies	Description				
Traballo tutelado	Diretrices para o desenvolvemento dos traballos de aula e resolución de dúbidas				
Seminario	Orientación sobre contidos e actividades, resolución de dúbidas no proceso de aprendizaxe e asesoramento no desenvolvemento dos traballos da materia				
Tests	Description				
Informe de prácticas	Orientación sobre a planificación, elaboración e presentación dos traballos relacionados cos contidos ou procedementos do módulo correspondente				

Avaliación					
	Description	Qualification	Training and Learning Results		
Seminario	Valoración da participación activa do estudiante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20	A1 A2 A3 A4	B2 C4 D5	C1 D2 D3
Traballo tutelado	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudiante	40	A1 A2 A3	B1 C2 C3 D2	C1 D1 D3
Informe de prácticas	Elaboración e presentación escrita e oral de informes, por parte dos estudiantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente e derivados do traballo autónomo	40	A2 A3 A4 A5	B2 C2 C3 C4 B4 C5 B5 C6	D1 D3 D2 D4 D3 D5 D4 D6

Other comments on the Evaluation

Para superar a materia será necesario que os estudiantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado.

O alumnado que non entregue en prazo os traballos requeridos para a avaliação continua ou non supere algunha das actividades poderá presentarse a unha proba de avaliação, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudiante durante o curso académico.

As datas oficiais das probas de avaliação poden consultarse na web do Máster e no Espazo Común Alumnado do Máster en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos: <http://faitic.uvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Almeida, L. S. & Morais, M. F., **Programa «Promoção Cognitiva» (4ª ed). Manual e Livro de Fichas.**, Psiquilíbrios., 2002

Almeida, L. S., Guisande, M. A., & Ferreira, A (Eds)., **Inteligência: Perspectivas teóricas.**, Livraria Almedina, 2009

Adelinda A. Candeias & Leandro S. Almeida (2007)(Coords.), **Inteligência Humana: Investigação e Aplicações.**, Quarteto, 2007

Dosil, A. (1994)., **Enseñar a pensar.**,

Complementary Bibliography

Recomendacións

IDENTIFYING DATA

Autorregulación e Dificultades de Aprendizaxe

Subject	Autorregulación e Dificultades de Aprendizaxe			
Code	O05M053V01204			
Study programme	Máster Universitario en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos			
Descriptors	ECTS Credits 3	Choose Mandatory	Year 1	Quadmester 2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department				
Coordinator	Conde Rodríguez, María Ángeles			
Lecturers	Conde Rodríguez, María Ángeles García Señorán, María del Mar Parente , Fernanda Leopoldina Rosario Sales, Pedro			
E-mail	angelesconde@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/masteraprendizaje/			
General description	Esta materia forma parte do módulo de Formación específica en dificultades de aprendizaxe en contextos escolares. Pártese da estreita relación entre os compoñentes cognitivo e afectivo-emocional da aprendizaxe. A aprendizaxe autorregulado é un concepto que integra a investigación sobre as estratexias de aprendizaxe, a metacognición, os obxectivos de aprendizaxe, e, obviamente, a motivación dos alumnos. Pode definirse como un proceso activo no que os estudantes establecen os obxectivos que dirixen a súa aprendizaxe intentando monitorizar, regular e controlar as súas cogniciones, motivación e comportamentos coa intención de alcanzar devanditos obxectivos. En numerosas investigacións atopouse que a aprendizaxe e o logro académico dos alumnos increméntase na medida en que estes utilizan maior cantidade e calidade de estratexias de aprendizaxe e compórtanse de modo autorregulado			

Competencias

Code

A1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.
A2	Que os estudantes saibam aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos más amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudio.
A3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrentar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
A4	Que os estudantes saibam comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
A5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudiando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
B1	Comprender a aplicabilidade do coñecemento empírico para a investigación nas dificultades de aprendizaxe
B2	Analizar e sintetizar estudos experimentais que permitan avaliar dende unha perspectiva científica e aplicada o coñecemento no ámbito das dificultades de aprendizaxe.
B3	Habilidades para a transmisión do coñecemento científico e de conclusións, tanto á comunidade científica como á sociedade en xeral
B4	Xestionar mediante grupos altamente especializados a información e a comunicación con fins de investigación e difusión.
B5	Promover a investigación e desenvolver instrumentos e procedementos que sexan sensibles ao recoñecemento das diferenzas entre mulleres e homes, procedencia e funcionalidade, ao tempo que potencien o enriquecemento humano dos equipos e das persoas sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos, incluíndo os valores democráticos da sociedade europea actual, o fomento da cultura da paz e a protección ambiental.
C1	Comprender a natureza cognitiva e neurolóxica dos procesos cognitivos de Planificación, Atención e Codificación e a súa relación coas dificultades de aprendizaxe
C2	Avaliar as condicións experimentais de investigación nos procesos cognitivos
C3	Deseñar e avaliar a eficacia de programas de intervención en alumnos e alumnas con dificultade de aprendizaxe (DA)
C4	Transmitir o coñecemento derivado da investigación dentro do grupo de xeito que permita xerar novas aplicacións e resolver problemas orixinados polas DA
C5	Elaborar documentos científicos e informes para a difusión dos traballos realizados polos alumnos e alumnas tanto a nivel académico, como divulgativo e segundo os formatos esixidos en cada contexto

C6	Traballar en grupos a elaboración de documentos para a súa difusión científica e divulgativa, reunindo nunha síntese de coñecementos a achega de cada estudiante, así como un avance de conxunto para posteriores estudos
D1	Transmitir con eficacia o coñecemento obtido, de forma oral e escrita, utilizando os recursos persoais e apoíándose nas tecnoloxías da información e a comunicación
D2	Deseñar proxectos de forma autónoma
D3	Traballar en grupo e desenvolver actitudes de participación e colaboración.
D4	Propoñer iniciativas e adaptarse a situacions diversas con flexibilidade
D5	Xerar propostas innovadoras e competitivas na investigación
D6	Actuar con coherencia, responsabilidade e rigor, mantendo un compromiso ético

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Comprender a natureza cognitiva e neurolóxica dos procesos da conducta autorregulada	A1	C1		
Coñecer as distintas condicións experimentais da investigación en conducta autorregulada	A1 A2	C2		
Deseñar programas de autorregulación da conducta e aplicalos de acordo ás condicións experimentais establecidas	A2 A5	B1 B5	C3	D2 D4 D5
Sintetizar nun documento os principais resultados obtidos na aplicación dos programas de autorregulación da conducta	A3	B2 B4 B5	C5	D1
Avaliar os resultados dos programas aplicados nas diferentes situacions e valorar o logro académico en función do coñecemento actual	A3	C2 C3	D2	
Diffundir os coñecementos e resultados das investigacións aos restantes investigadores, mediante a participación en congresos e eventos científicos	A4	B3 B4	C4 C5	D1 D3 D6

Contidos

Topic

1. A aprendizaxe autorregulada.	1.1. Concepto de aprendizaxe autorregulada. 1.2. Fases da aprendizaxe autorregulada. 1.3. Dimensíons da autorregulación da aprendizaxe.
2. Aprendizaxe autorregulada e D.A.	2.1. Déficits de planificación. 2.2. Déficits de Control. 2.3. Déficits de Regulación. 2.4. Déficits na Reacción/Reflexión.
3. Perspectivas de investigación e intervención na autorregulación da aprendizaxe e as D.A.	*

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	3	0	3
Seminario	5	0	5
Seminario	7	0	7
Traballo tutelado	7	0	7
Informe de prácticas	0	53	53

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Seminario	Entrevistas que o estudiante mantén co profesorado para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe
Traballo tutelado	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudiante.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballo tutelado	Directrices para o desenvolvemento dos traballos de aula e resolución de dúbidas

Seminario	Orientación sobre contidos e actividades, resolución de dúbidas no proceso de aprendizaxe e asesoramento no desenvolvemento dos traballos da materia		
Tests	Description		
Informe de prácticas	Orientación sobre a planificación, elaboración e presentación dos traballos relacionados cos contidos ou procedementos do módulo correspondente		
Avaliación			
	Description	Qualification	Training and Learning Results
Seminario	Valoración da participación activa do estudiante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20	A1 B2 C1 D2 A2 C4 D3 A3 D5 A4
Traballo tutelado	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudiante	40	A1 B1 C1 D1 A2 B2 C2 D2 A3 C3 D3
Informe de prácticas	Elaboración e presentación escrita e oral de informes, por parte dos estudiantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente e derivados do traballo autónomo	40	A2 B2 C2 D1 A3 B3 C3 D2 A4 B4 C4 D3 A5 B5 C5 D4 C6 D5 D6

Other comments on the Evaluation

Para superar a materia será necesario que os estudiantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado.

O alumnado que non entregue en prazo os traballos requeridos para a avaliación continua ou non supere algunha das actividades poderá presentarse a unha proba de avaliación, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudiante durante o curso académico.

As datas oficiais das probas de avaliación poden consultarse na web do Máster e no Espazo Común Alumnado do Máster en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos: <http://faitic.uvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

González-Pienda, J.C., González-Cabanach, R., Núñez JC. y Valle, A., **Manual de Psicología de la Educación.**, Pirámide, Valle, A., Núñez, J.C., Cabanach, R.G., González-Pienda, JA y Rodríguez, S. (eds.), **Handbook of Instructional Resources and their Applications in the Classroom**, Nova Science Publishers, 2008

Complementary Bibliography

Rosário, P., Núñez, J.C. y González-Pienda, J.A. **Auto-regulação da aprendizagem em contexto escolar: questões e discussões.**, Instituto de Educação e Psicología, Universidade, 2004

Rosário, P., Núñez, J.C. y González-Pienda, J.A., **Auto-regulação em crianças sub-10. Projecto Sarilhos do Amarelo.**, Porto Editora, 2007

Richards, P.B., **Global Issues in Higher Education**, Nova Science Publishers, Inc, 2007

Valle, A., Cabanach, R.G., Rodríguez, S., Núñez, J.C., González-Pienda, J.A. y Rosário, P., **Diferencias en rendimiento académico según los niveles de las estrategias cognitivas y de las estrategias de autorregulación**, Psicología: Teoria, Investigação e Práctica, 2008

Valle, A., Núñez, J.C., Cabanach, R.G., González-Pienda, J.A., Rodríguez, S., Rosário, P., Cerezo, R., **Self-regulated profiles and academic achievement**, Psicothema, 2008

Recomendacións

IDENTIFYING DATA

Técnicas Cuantitativas de Investigación e Análise de Datos

Subject	Técnicas Cuantitativas de Investigación e Análise de Datos			
Code	O05M053V01205			
Study programme	Máster Universitario en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	3	Mandatory	1	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department				
Coordinator	González González, Salvador Guillermo			
Lecturers	Arce Fernández, Costantino González González, Salvador Guillermo Núñez Pérez, José Carlos			
E-mail	salva@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/masteraprendizaje/			
General description	Mediante esta materia preténdense describir algunas das técnicas cuantitativas de análisis de datos más utilizadas na investigación psicoeducativa: as análises de correlacións e de regresión simple e múltiple, a análise factorial exploratorio e confirmatorio, a análise de clusters e os modelos e métodos de escalamiento más básicos. Tamén se pretenden operativizar todos estes coñecementos a través dunha ferramenta informática (o SPSS) que ten implementados estes modelos e o consecuente método para a estimación de parámetros.			

Competencias

Code

A1	Posuir e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.
A2	Que os estudiantes saibam aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos más amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudio.
A3	Que os estudiantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrentar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
A4	Que os estudiantes saibam comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
A5	Que os estudiantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
B1	Comprender a aplicabilidade do coñecemento empírico para a investigación nas dificultades de aprendizaxe
B2	Analizar e sintetizar estudos experimentais que permitan avaliar dende unha perspectiva científica e aplicada o coñecemento no ámbito das dificultades de aprendizaxe.
B3	Habilidades para a transmisión do coñecemento científico e de conclusións, tanto á comunidade científica como á sociedade en xeral
B4	Xestionar mediante grupos altamente especializados a información e a comunicación con fins de investigación e difusión.
B5	Promover a investigación e desenvolver instrumentos e procedimentos que sexan sensibles ao recoñecemento das diferenzas entre mulleres e homes, procedencia e funcionalidade, ao tempo que potencien o enriquecemento humano dos equipos e das persoas sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos, incluíndo os valores democráticos da sociedade europea actual, o fomento da cultura da paz e a protección ambiental.
C1	Comprender a natureza cognitiva e neurolóxica dos procesos cognitivos de Planificación, Atención e Codificación e a súa relación coas dificultades de aprendizaxe
C2	Avaliar as condicións experimentais de investigación nos procesos cognitivos
C3	Deseñar e avaliar a eficacia de programas de intervención en alumnos e alumnas con dificultade de aprendizaxe (DA)
C4	Transmitir o coñecemento derivado da investigación dentro do grupo de xeito que permita xerar novas aplicacións e resolver problemas orixinados polas DA
C5	Elaborar documentos científicos e informes para a difusión dos traballos realizados polos alumnos e alumnas tanto a nivel académico, como divulgativo e segundo os formatos esixidos en cada contexto
C6	Traballar en grupos a elaboración de documentos para a súa difusión científica e divulgativa, reunindo nunha síntese de coñecementos a achega de cada estudiante, así como un avance de conxunto para posteriores estudos

- D1 Transmitir con eficacia o coñecemento obtido, de forma oral e escrita, utilizando os recursos persoais e apoíándose nas tecnoloxías da información e a comunicación
- D2 Deseñar proxectos de forma autónoma
- D3 Traballar en grupo e desenvolver actitudes de participación e colaboración.
- D4 Propoñer iniciativas e adaptarse a situacíons diversas con flexibilidade
- D5 Xerar propostas innovadoras e competitivas na investigación
- D6 Actuar con coherencia, responsabilidade e rigor, mantendo un compromiso ético

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Profundar no coñecemento e dominio dalgunhas técnicas de mostraxe, recollida e análise de datos propias da investigación psicoeducativa	A1	C1		
		C2		
Valorar as vantaxes e limitacións das técnicas cuantitativas de investigación en Psicoloxía da Educación	A1 A2	C2		
Dominar o proceso de recollida, codificación, análise e interpretación de datos e información coa finalidade de xerar novos coñecementos en psicoloxía educativa	A3 A4 A5	B1 B2 B3	C1 C2 C3	D2 D3 D4
		B4	C5	D5
		B5	C6	D6
Sintetizar nun documento os principais resultados obtidos na investigación, conforme ás condicións do deseño, valorando a súa achega ao coñecemento actual	A3	B2 B4	C4 C5	D1
		B5		

Contidos

Topic
Técnicas de muestreo, recollida, codificación e análise de datos.
Análise multivariable e utilidade para a Psicoloxía da Educación.
Software de análise de datos cuantitativos.
*

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	3	0	3
Seminario	5	0	5
Seminario	7	0	7
Traballo tutelado	7	0	7
Informe de prácticas	0	53	53

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Seminario	Entrevistas que o estudiante mantén co profesorado para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe
Traballo tutelado	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudiante.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballo tutelado	Directrices para o desenvolvemento dos traballos de aula e resolución de dúbidas
Seminario	Orientación sobre contidos e actividades, resolución de dúbidas no proceso de aprendizaxe e asesoramento no desenvolvemento dos traballos da materia
Tests	Description
Informe de prácticas	Orientación sobre a planificación, elaboración e presentación dos traballos relacionados cos contidos ou procedementos do módulo correspondente

Avaliación

Description		Qualification	Training and Learning Results			
			A1	B2	C1	D2
Seminario	Valoración da participación activa do estudiante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20	A1	B2	C1	D2
			A2		C4	D3
			A3			D5
			A4			
Traballo tutelado	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudiante	40	A1	B1	C1	D1
			A2	B2	C2	D2
			A3		C3	D3
Informe de prácticas	Elaboración e presentación escrita e oral de informes, por parte dos estudiantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente e derivados do traballo autónomo	40	A2	B2	C2	D1
			A3	B3	C3	D2
			A4	B4	C4	D3
			A5	B5	C5	D4
				C6	D5	
					D6	

Other comments on the Evaluation

Para superar a materia será necesario que os estudiantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado

O alumnado que non entregue en prazo os traballos requeridos para a avaliación continua ou non supere algunha das actividades poderá presentarse a unha proba de avaliación, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudiante durante o curso académico.

As datas oficiais das probas de avaliación poden consultarse no Espacio Común Alumnado do Máster en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos: <http://faitic.uvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Aldenderfer, M.K. y Blashfield, R. K., **Cluster analysis**, Sage, 1984

Arce, C., **Técnicas de construcción de escalas psicológicas.**, Síntesis, 1994

Arce, C. y Real, E., **Introducción al análisis estadístico con SPSS.**, PPU, 2001

Arnau, J., **Métodos y técnicas avanzadas de análisis de datos en ciencias del comportamiento**, Universitat de Barcelona, 1996

Hair, J.F.; Anderson, R.E.; Tatham, R.L. & Black, W.C., **Análisis Multivariante**, Prentice Hall, 1999

Pardo, A. y Ruiz, M.A., **SPSS 11. Guía para el análisis de datos.**, McGraw-Hill, 2002

Complementary Bibliography

Escobar, M., **Análisis gráfico/exploratorio.**, La Muralla, 1999

Kim, J.O. y Mueller, C.W., **Factor analysis: statistical methods and practical issues**, Sage, 1987

Lohr, S., **Muestreo: diseño y análisis.**, International Thomson, 2000

Recomendacións

IDENTIFYING DATA**Técnicas Cualitativas de Investigación e Análise de Datos**

Subject	Técnicas Cualitativas de Investigación e Análise de Datos			
Code	O05M053V01206			
Study programme	Máster Universitario en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	3	Mandatory	1	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department				
Coordinator	Raposo Rivas, Manuela			
Lecturers	Alonso Ferreiro, Almudena Martínez Figueira, María Esther Raposo Rivas, Manuela			
E-mail	mraposo@uvigo.es			
Web	http://http://webs.uvigo.es/masteraprendizaje/			
General description	Esta materia céntrase no diseño da investigación cualitativa e nalgúns das técnicas cualitativas máis empregadas na investigación psicoeducativa. Ao mesmo tempo, danse pautas para a análise cualitativa dos datos.			

Competencias

Code

- A1 Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.
- A2 Que os estudiantes saibam aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos más amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
- A3 Que os estudiantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrentar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
- A4 Que os estudiantes saibam comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
- A5 Que os estudiantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
- B1 Comprender a aplicabilidade do coñecemento empírico para a investigación nas dificultades de aprendizaxe
- B2 Analizar e sintetizar estudos experimentais que permitan avaliar dende unha perspectiva científica e aplicada o coñecemento no ámbito das dificultades de aprendizaxe.
- B3 Habilidades para a transmisión do coñecemento científico e de conclusións, tanto á comunidade científica como á sociedade en xeral
- B4 Xestionar mediante grupos altamente especializados a información e a comunicación con fins de investigación e difusión.
- B5 Promover a investigación e desenvolver instrumentos e procedimentos que sexan sensibles ao recoñecemento das diferenzas entre mulleres e homes, procedencia e funcionalidade, ao tempo que potencien o enriquecemento humano dos equipos e das persoas sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos, incluíndo os valores democráticos da sociedade europea actual, o fomento da cultura da paz e a protección ambiental.
- C1 Comprender a natureza cognitiva e neurolóxica dos procesos cognitivos de Planificación, Atención e Codificación e a súa relación coas dificultades de aprendizaxe
- C2 Avaliar as condicións experimentais de investigación nos procesos cognitivos
- C3 Deseñar e avaliar a eficacia de programas de intervención en alumnos e alumnas con dificultade de aprendizaxe (DA)
- C4 Transmitir o coñecemento derivado da investigación dentro do grupo de xeito que permita xerar novas aplicacións e resolver problemas orixinados polas DA
- C5 Elaborar documentos científicos e informes para a difusión dos traballos realizados polos alumnos e alumnas tanto a nivel académico, como divulgativo e segundo os formatos esixidos en cada contexto
- C6 Traballar en grupos a elaboración de documentos para a súa difusión científica e divulgativa, reunindo nunha síntese de coñecementos a achega de cada estudiante, así como un avance de conxunto para posteriores estudos
- D1 Transmitir con eficacia o coñecemento obtido, de forma oral e escrita, utilizando os recursos persoais e apoíándose nas tecnoloxías da información e a comunicación
- D2 Deseñar proxectos de forma autónoma

D3	Traballar en grupo e desenvolver actitudes de participación e colaboración.
D4	Propoñer iniciativas e adaptarse a situacións diversas con flexibilidade
D5	Xerar propostas innovadoras e competitivas na investigación
D6	Actuar con coherencia, responsabilidade e rigor, mantendo un compromiso ético

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Coñecer procedementos e metodoloxías cualitativas características da investigación psicoeducativa	A1	C1		
		C2		
Valorar as vantaxes e limitacións das técnicas cualitativas de investigación en psicoloxía da educación	A1	C2		
	A2			
Dominar o proceso de recollida, codificación, análise e interpretación de datos e información coa finalidade de xerar novos coñecementos en psicoloxía educativa	A3	B1	C1	D2
	A4	B2	C2	D3
	A5	B3	C3	D4
		B4	C5	D5
		B5	C6	D6
Sintetizar nun documento os principais resultados obtidos na investigación, conforme ás condicións do deseño, valorando a súa achega ao coñecemento actual	A3	B2	C4	D1
		B4	C5	
		B5		

Contidos

Topic	
1. Aspectos introductorios	1.1. Elementos característicos da investigación cualitativa 1.2. Proceso de investigación cualitativa
2. Técnicas de muestreo, recollida, codificación e *análise de datos.	
3. Técnicas de investigación cualitativa	3.1. A entrevista 3.2. A observación 3.3. Grupos de discusión 3.4. Outras técnicas e instrumentos
4. Análise de datos cualitativos	4.1. Plan de análisis cualitativo 4.2. Programas de análisis 4.3. Reporte de investigación

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección magistral	3	0	3
Seminario	5	0	5
Seminario	7	0	7
Traballo tutelado	7	0	7
Informe de prácticas	0	53	53

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección magistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Seminario	Entrevistas que o estudiante mantiene co profesorado para asesoramiento/desenvolvimiento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe
Traballo tutelado	Desenvolvimiento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudiante.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballo tutelado	Directrices para o desenvolvemento dos traballos de aula e resolución de dúbidas
Seminario	Orientación sobre contidos e actividades, resolución de dúbidas no proceso de aprendizaxe e asesoramento no desenvolvemento dos traballos da materia
Tests	Description

Avaliación

Description		Qualification	Training and Learning Results			
Seminario	Valoración da participación activa do estudiante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20	A1	B2	C1	D2
			A2		C4	D3
			A3			D5
			A4			
Traballo tutelado	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudiante	40	A1	B1	C1	D1
			A2	B2	C2	D2
			A3	C3	D3	
Informe de prácticas	Elaboración e presentación escrita e oral de informes, por parte dos estudiantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente e derivados do traballo autónomo	40	A2	B2	C2	D1
			A3	B3	C3	D2
			A4	B4	C4	D3
			A5	B5	C5	D4
				C6	D5	
					D6	

Other comments on the Evaluation

Para superar a materia será necesario que os estudiantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado.

O alumnado que non entregue en prazo os traballos requeridos para a avaliación continua ou non supere algunha das actividades poderá presentarse a unha proba de avaliación, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudiante durante o curso académico.

As datas oficiais das probas de avaliación poden consultarse na web do Máster e no Espazo Común Alumnado do Máster en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos: <http://faitic.uvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

Hernández, R.; Fernández, C.; Baptista, M.P., **Metodología de la investigación.**, 1, McGraw Hill, 2010

Denzin, N.K. y Lincoln, Y.S. (Eds.), **Manual de investigación cualitativa**, 1, Gedisa, 2012

Sandín, M. P., **Investigación cualitativa en educación: fundamentos y tradiciones.**, 1, McGraw Hill, 2003

Contreras, J. y Pérez de Lara, N., **Investigar la experiencia educativa**, 1, Morata, 2010

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Utilización das TICs para a Búsqueda, Xestión e Codificación da Información/O05M053V01110

Other comments

Recoméndase a asistencia ás clases para un bo aproveitamento das mesmas.

IDENTIFYING DATA

Traballo de Fin de Máster

Subject	Traballo de Fin de Máster			
Code	O05M053V01207			
Study programme	Universitario en Dificultades de Aprendizaxe e Procesos Cognitivos			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	12	Mandatory	1	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department				
Coordinator	García Señorán, María del Mar			
Lecturers	García Señorán, María del Mar			
E-mail	mseñoran@uvigo.es			
Web	http://http://webs.uvigo.es/masteraprendizaje/			
General description	O Traballo Fin de Máster é un traballo tutelado que se realizará durante o segundo cuatrimestre e ten como obxectivo a aplicación dos coñecementos adquiridos neste Máster para a elaboración e deseño dun proxecto de investigación en Psicoloxía da Educación.			
	A este traballo correspondele un total de 12 créditos e para superalo é necesario a elaboración dunha memoria de investigación e a súa defensa pública			

Competencias

Code

A1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.
A2	Que os estudantes saibam aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos más amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
A3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrentar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
A4	Que os estudantes saibam comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
A5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudiando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
B1	Comprender a aplicabilidade do coñecemento empírico para a investigación nas dificultades de aprendizaxe
B2	Analizar e sintetizar estudos experimentais que permitan avaliar dende unha perspectiva científica e aplicada o coñecemento no ámbito das dificultades de aprendizaxe.
B3	Habilidades para a transmisión do coñecemento científico e de conclusións, tanto á comunidade científica como á sociedade en xeral
B4	Xestionar mediante grupos altamente especializados a información e a comunicación con fins de investigación e difusión.
B5	Promover a investigación e desenvolver instrumentos e procedementos que sexan sensibles ao recoñecemento das diferenzas entre mulleres e homes, procedencia e funcionalidade, ao tempo que potencien o enriquecemento humano dos equipos e das persoas sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos, incluíndo os valores democráticos da sociedade europea actual, o fomento da cultura da paz e a protección ambiental.
C1	Comprender a natureza cognitiva e neurolóxica dos procesos cognitivos de Planificación, Atención e Codificación e a súa relación coas dificultades de aprendizaxe
C2	Avaliar as condicións experimentais de investigación nos procesos cognitivos
C3	Deseñar e avaliar a eficacia de programas de intervención en alumnos e alumnas con dificultade de aprendizaxe (DA)
C4	Transmitir o coñecemento derivado da investigación dentro do grupo de xeito que permita xerar novas aplicacións e resolver problemas orixinados polas DA
C5	Elaborar documentos científicos e informes para a difusión dos traballos realizados polos alumnos e alumnas tanto a nivel académico, como divulgativo e segundo os formatos esixidos en cada contexto
C6	Traballar en grupos a elaboración de documentos para a súa difusión científica e divulgativa, reunindo nunha síntese de coñecementos a achega de cada estudiante, así como un avance de conxunto para posteriores estudos
D1	Transmitir con eficacia o coñecemento obtido, de forma oral e escrita, utilizando os recursos persoais e apoíándose nas tecnoloxías da información e a comunicación
D2	Deseñar proxectos de forma autónoma
D3	Traballar en grupo e desenvolver actitudes de participación e colaboración.

D4 Propoñer iniciativas e adaptarse a situacíons diversas con flexibilidade

D5 Xerar propostas innovadoras e competitivas na investigación

D6 Actuar con coherencia, responsabilidade e rigor, mantendo un compromiso ético

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject

Training and Learning Results

Aplicar os coñecementos adquiridos na elaboración e deseño dun proxecto de investigación en Psicoloxía da Educación

A1	B1	C1	D1
A2	B5	C2	D2
A3		C3	D4
A4			D5
A5			

Adquirir habilidades para obter e analizar críticamente a información científica e construír un marco teórico que sustente conceptualmente un proxecto de investigación

A2	B2	C2	D1
A3	B3	C3	D3
A4			D5
A5			

Ser capaz de planificar, deseñar e levar a cabo unha investigación educativa orixinal dentro da área de coñecemento

A3	B2	C1	D1
A5		C2	D2
		C3	D3
			D4
			D5
			D6

Comunicar de forma científica os resultados do proxecto de investigación

A4	B3	C4	D1
A5		C5	D3
		C6	D6

Preparar o informe final para a súa publicación

A4	B3	C4	D1
B4		C5	D3
C6		D6	

Contidos

Topic

Planificación, deseño e desenvolvemento dun proxecto de investigación *

Elaboración dunha memoria do proxecto de investigación

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introductorias	15	0	15
Traballo tutelado	5	250	255
Seminario	5	0	5
Presentación	1	24	25

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

Description

Actividades introductorias Presentación e orientacións do traballo fin de máster, directrices a seguir, criterios de avaliación, presentación e defensa.

Traballo tutelado Revisión bibliográfica, elaboración dun proxecto de investigación, desenvolvemento do mesmo, preparación dunha memoria.

Seminario Entrevistas que os estudiantes manteñen co tutor/a para o asesoramiento e resolución de dúbidas no desenvolvemento do proxecto de investigación e a memoria do traballo fin de máster

Presentación Exposición e defensa, ante un tribunal, da investigación realizada polo estudiante.

Atención personalizada

Methodologies Description

Seminario Orientacións sobre a planificación, deseño e realización do traballo.

Traballo tutelado Supervisión e orientación ao estudiante na temática, metodoloxía, elaboración e presentación e calquera outro aspecto académico, así como falaricitar a súa xestión, dinamizar e facilitar todo o proceso ata a súa presentación e defensa.

Presentación Comentario e debate polo tribunal con cada estudiante sobre o tema exposto

Avaliación	Description		Qualification	Training and Learning Results		
				A1	B1	C1
Traballo tutelado	Memoria final do Traballo Fin de Máster. Avaliarase o traballo polo seu contido, redacción e presentación.	70	A2	B2	C2	D2
			A3	B3	C3	D3
			A4	B4	C4	D4
			A5	B5	C5	D5
					C6	D6
Presentación	Presentación oral do traballo ante un tribunal formado por tres profesores/as do Máster.	30	A3	B3	C4	D1
			A4			D4
						D5
						D6

Other comments on the Evaluation

Na nota final se tendrá en conta a valoración do tutor/a.

Aqueles estudiantes que non superen o traballo fin de máster na avaliação do segundo cuatrimestre poderán presentarse á segunda convocatoria no mes de xullo.

As datas oficiais de entrega da memoria e da defensa do TFM serán publicadas con antelación suficiente no espacio da materia TFM en

<http://faitic.uvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

APA, **Concise rules of APA style**, American Psychological Association, 2005

Bell, J., **Como facer o teu primeiro traballo de investigación. Guía de investigadores en educación e ciencias sociales**, Gedisa, 2005

Coromina i Pou, E., **O traballo de investigación: o proceso de elaboración, a memoria escrita, a exposición oral e os recursos** ., Eumo-Octaedro, 2002

Slafer, G.A., **Como escribir un artigo científico?**, 2009

Complementary Bibliography

Recomendacións